

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. HAVONTA EGYSZER MEGJELENŐ HIVATALOS LAPJA

Előfizetési árak:

Egész évre — — — 100 Lei.
Tagoknak tagsági díjjal évi 60 Lei.
Egy szám ára 5.— Lei.

FŐSZERKESZTŐ:
TELEKI ADÁM gr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj, Strada Andrei Mureşan 10.
Telefon: 21-58.

Póstafutarkék csekezőszám 40181.

Két ifju.

Irtá: TELEKI ADÁM.

Abban az időben, amikor az emberek nehezen vállalják a munkát, mert az életkörülmények súlyosan, nyomástartólag hatnak lelki állapotukra, olyan örvendetes megnyilatkozással találkoztunk, amiről nemcsak nekünk, hanem az egész magyar gazdatársadalomnak tudnia kell.

Felsőrákosról levelet hozott a posta. Szőcs Gyula fiatal magyar gazda, aki nemrégiben végezte a földműves iskolát, Csiki Ferenc nevű gazdatársával, ezeket írja: „Én Szőcs Gyula, mint okleveles ifju gazda, aki itt a falumban legelőször kaptam meg a nagyraméltó „Erdélyi Gazda“ című lapot s azt teljesen megértve elhatároztam, hogy én is beállok az egyletbe. De végeredményben jónak láttam, ha nemcsak egymagam, hanem a faluban lévő fiatal magyar gazdákkal is megértetem az egyletnek, irántunk való küzdelmét, amit a magyarság összefogásáért és a jövőnk boldogulásáért csinál. Ezért hát nem egymagam, hanem 62 társammal küldtünk egymagam irt nyilatkozatot, amit mindenki sajátkezüleg irt alá. De mivel az aláírások egy másik nyilatkozaton nem voltak tisztán írva és könnyen olvashatók, le kellett másolni, amit ketten Csiki Ferencel végeztünk el. Közös elgondolásunkban bizalommal fordultunk a Tisztelt Vezetőséghez, hogy fáradságot nem kímélve eljönne-e hozzánk egy vezető tag megalakítani a gazdakört. Az időpontot majd közölni fogjuk. Továbbá kérjük, hogy a nyilatkozatban feltüntetett nevekre a mutatványszámot szíveskedjenek elküldeni. Miután a

mutatványszám megjött a tagsági díjat azonnal küldjük.”

Eddig tart a példaadó levél, amelyhez 62 nevet irtak. Tisztelet és szeretet illeti meg Szőcs Gyula és Csiki Ferenc gazdatestvéreinket. Az új magyar gazdanemzedék belátta, hogy a jövőjének mi az egyetlen biztosítéka és egy pillanatig sem habozott, belépni abba a Gazdasági Egyletbe, amely nem önmagáért, hanem az ittélő egész magyar gazdatársadaloméért van. A nemeslelkű ősök ezért alapították és a késői utódok ezért dolgoznak. Milyen hatalmas erkölcsi erőt képvisel a magyar föld őslakója, amikor két lelkes gazdaifju összefogására egy faluban 62-en válaszoltak. Ezt a gyönyörű munkavállalást az egész magyarság megérti, legyen az orvos, mérnök, ügyvéd, tanár, vagy bármilyen foglalkozású. Nemrégiben volt egy magyar ifjusági megnyilatkozás, amely kimondta, hogy az értelmiségnek az a feladata, hogy oda álljon a falu mellé és a nép érdekében dolgozzon. Az E. G. E. tárt karokkal fogadja a ifjakat, akik belátják, hogy a téllenség még egyetlen népnek sem biztosította a boldogulását. Épen ezért számít a munkájukra. Válaszképen pedig már november hó folyamán megkezdődnek az E. G. E. kéthetes téli tanfolyamai, hogy a magyar gazdákat tanítsák. A sok végzett magyar gazda, fiatal és idős, önzetlenül megy ki a faluba, hogy a kötelességét teljesítse. Fogadják őket olyan meleg testvéri szeretettel, amilyen boldogan adják tudásuk legjavát. Nem pénzért, hanem a magyarságért dolgoznak.

November hó.

I. Szántóföldön.

A korai őszi vetésekben ilyenkor már megállapítható, hogy a hesseni légy okozott-e károkat? Ha a sárguló vetésekből ez megállapítható, úgy mielőbb szántuk ki a megtámadott táblákat, vessük újra és hogy fejlődését siettessük, használjunk mésznitrogén és szuperfoszfát műtrágyát is a vetéshez. Az október 10-ike után vetett búzákat is szépen kizöldültek már.

Minden időnket használjuk fel az őszi mélyszántásnak a tél beállta előtt való befejezésére.

A csalamádé vagy kukoricaszár-erjesztővermek külső rétegét kísérik figyelemmel és az esetleg képződő repedéseket tömjük be. A répaprizmákat csak enyhe időben bontsuk meg és egyszerre két-három napi szükségletet hordjunk be fagymentes helyre.

II. Rét és legelő.

A réteket és legelőket ebben a hónapban trágyázzuk meg. Használjunk erre a célra jól megérett, porhanyó trágyát, műtrágyát stb. Fontos emellett, hogy a réteket és legelőket jól boronáljuk meg, szaggassuk fel a mohás részeket, puhítsuk a feltalajt, hogy a téli nedvességet könnyebben felvehesse.

III. Állattenyésztés.

November közepén megkezdhetjük az erjesztett takarmányok adagolását. Előbb csak kisebb adagokban, majd felmegyünk napi 25—30 kg.-ig is. Emellett célszerű 5—6 kg. száraztakarmányt is adni. Az állatokat kedvező idő esetén hajtsuk ki, jártassuk meg, vagy engedjük kifutóba.

A trágya szabályszerű kezelésére fektessünk nagy gondot. Az udvart vízrendészeti szempontból egyengessük úgy, hogy a tél folyamán ne álljon meg az udvaron a víz. A trágyalé megfelelő felhasználásáról gondoskodjunk s ne engedjük azt az udvaron vagy utcán szétfolyni.

IV. Kertgazdaság.

Tisztogassuk a fáinkat. A felrepedt törzs és ágrészeket kaparóval és drótköfével takarítsuk le. A talajt a csurgóig ássuk fel. Per-

metezzünk téli higitású mészkénlével, vagy Neodendrin nevű gyümölcsfa karbonleummal. Ahol a kaliforniai paizstetű felépett, ott a 6—8 százalékos Neodendrinnel való permetezés elkerülhetetlen. A gyümölcsöst három évenként kiadósan, jól trágyázzuk meg. A telepítési vagy pótlási munkálatok e hó folyamán okvetlenül befejezendők. Az őszi szemzések kötéseit feloldjuk.

Az elraktározott gyümölcsöt állandóan válogatjuk, derős időben szellőztetjük a gyümölcsös pincét.

A veteményeskertet ássuk fel, vagy szántuk fel mélyen az őszi folyamán.

A kerti magvakat szedjük össze, tisztogassuk ki, tegyük el, a dália-, georginagumókat fagymentes helyre raktározzuk.

V. Szőlő — bor.

A szüretelés országszerte befejezést nyert. Az állandó hóharmat következtében lehullott a szőlőlevél. Ilyenkor le kell nyesni a szőlő termőkarikáit, de meg kell hagyni a karikának való fát, mert a telelés következményeit nem lehet előre látni. A szőlőt fel kell osztani három részre és az egyik táblát minden évben fel kell ásni. Az őszi ásásnak ugyanolyan hatása van, mint az őszi mélyszántásnak. A szőlő elfedését minél előbb be kell fejezni.

A pincében levő must már tul van a zajos erjedésen s a 3—4 hétig tartó csendes erjedés következik be. Ha a csendes erjedésben levő bort szellőztetjük, siettetjük a bor letisztulását és elkerülhetjük a tavaszi erjedést. A csapravert hordókból kármentőkké eresszük a bort és nyomban a felső akonába helyezett lium keresztül visszamérjük.

VI. Vadászat.

A nyúl vadászat szabad. Vigyázni kell, hogy orvvadászok ne hozzanak kárt tegyenek.

VII. Gazdakörök.

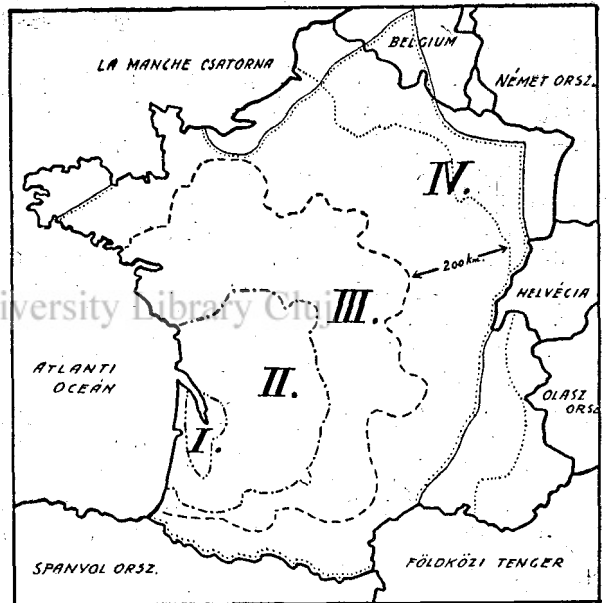
Megbeszéljük a mezőgazdasági munkák eredményét. Levonják a tanulságokat és gazdanapokat rendeznek.

A burgonya legnagyobb ellensége: a Kolorádó bogár.

Amerika sok mindennel lepte már meg Európát, de a gazda számára jó és rosszal egyaránt. Így például onnan származik a burgonya is, de onnan jött a filoxera és a kolorádó bogár, amely elpusztítással fenyegeti Európa burgonyatermését, ha idejében a leg-hathatósabb módon nem védekezünk ellene. Alább közlünk egy képet, amely korlátokra szorítva mutatja, hogy Amerikából Franciaországba behurcolt kolorádó bogár fertőzése hogyan terjedt. Az 1922-ik évben még csak az első körletben tett károkat, a képen jelzett I., II., III., IV. kötet mutatja az 1930—31. és 35. évi alakulatokat. Alább láthatjuk, hogy a kolorádó bogár rohamosan közeledik, a frontja már Belgium, Németország, Svájc és Olaszország határain van és ha az eddigi iramot tartja, akkor egy-két év alatt már nálunk, Erdélyben is számolnunk kell ennek a rovarnak kártételével. Ha egyszer fellépett a kolorádó bogár, burgonyatermésünket csak úgy védhetjük meg, ha ellene rendszeresen védekezünk, ami sok pénzbe kerül és így a burgonya ára többszöröse felszökik. A kolorádó bogár nevét Kolorádó államtól kapta, ahonnan elindult hódító útjára. Veszedelemét láthatjuk már abból, hogy szép napos időben kisebb-nagyobb rajokban 10—60 ezres repülő rajokat is találtak s ezek a rajok magasba szállva, 30—40 km. távolságra is képesek elrepülni. Ez a tulajdonságuk növeli veszélyességüket. A kolorádó bogár már többször betört Európába, így Németországba és Angliába is, de a hatóságok erélyes intézkedése következtében sikerült a rohamokat visszaverni. Franciaországban is erélyes intézkedéseket léptettek életbe, ennek dacára is látjuk a mellékelt ábráról, hogy egészen kiirtani a kártevőt nem sikerült. Belgiumban és Németországban a legelszántabbban vetették magukat bele a kártevők elleni küzdelembe és állandó éber ellenőrzés esetén sikerülni is fog a határokat megvédeni. Más határokon keresztül azonban eljuthat a kártevő hozzánk is. A kolorádó bogár eleinte Amerikában nem a burgonyában élt, csak később talált rá és kedvelte meg annyira, hogy a burgonyabogár nevet érdemelte ki.

A kifejldött burgonyabogár 9—11 mm. hosszú és olyan alakú, mint a repcét pusztító honvéd-bogár. A domboru hátú, zömök testű bogár vörös szárnyfedőin tiz hosszant húzódó ivelt fekete csik vonul végig. Sötétebb színű

A Kolorádó bogár pusztító útja: Az I. II. III. IV. körlet mutatja 1922, 1930, 1931 és 1935-ös alakulatokat.

kisebb-nagyobb esomókban az idősebb levelek fonákán található. Lárvája piszkos sárga színű, első torszelvényét a hátán kiemelkedő fekete széles csik szegélyezi, potrohszelvényei mindegyikén oldalt két-két fekete pont látszik egymás felett. A bábja vörösszínű mumia báb.

A burgonyabogárnak évente 2—3 nemzedéke lehet. Az áttelelt bogár a földből kibujva a burgonyát lepi meg, majd párosodik és a nőtények lerakják tojásaikat az alsó idősebb levelek fonákjára. A tojásokból melegebb időben 5—10, hűvösebb időben 14—17 nap múlva kelnek ki a kis lárvák. Mohón falatoznak a levélből, gyorsan nőnek és egymás után ötször vedlenek. A bogarak párosodás és peterakás után nem pusztulnak el hamarosan, hanem jó ideig még az új lárvanemzedékkel

vállvetve falják a burgonyanövény lombját. És mert az étvágyuk, sajnos, kitünő, a megtámadott burgonyanövénynek minden levelét lerágják. A lárvák 4—5 heti pusztítás után elérik érettségüket és a földbe huzódnak, néha 15—16 cm. mélyen is, ott simafalu kamrácskát készítenek maguknak és bebábozódnak. A bábnyugalom egy-két hétig tart, aztán előbúvik az új bogár és csakhamar megkezd a párosodást. A hímek és nőstények többször is párosodhatnak. Tél közeledtével a bogarak kifejlett lárvákkal együtt a talajba huzódnak áttelelni. Az egyes nemzedékek nem határolódnak

el egymástól, hanem összefolynak, mert a bogarak szaporodása folytonos. Tehát minden időben együtt találhatjuk a kifejlett bogarakat és éppen ebben rejlik a veszedelem. Ellene, mint rágcsálók ellen, arzén tartalmú gyomorméreggel kell védekezni. Mivel hajón szállított árun is eljuthat ezen veszedelmes bogár távoli országokba, úgy már most felhívjuk erre a kártevőre gazdatestvéink figyelmét, azzal a kéréssel, hogy amennyiben bárhol is találkoznak vele, azonnal jelentsek az E. G. E.-nek, hogy az illetékes körök és érdekeltek figyelmét az ügyre rátereljék.

A búza késői vetésének hátrányai.

Irta: Telegdy László (Kolozsvár).

Az őszi búza vetésének idejét több körülmény szabja meg. Ezek: az éghajlat, a talaj fekvése, a talaj tulajdonságai, nedvességi viszonyai stb. A zord éghajlat alatt, ahol a tél hamar beköszönt és hosszabb ideig tart, a búzát korábban kell elvetni, mint a melegebb klímájú vidékeken. Éppen úgy a hegyes vidékeken, magasfekvésű, északi domboldalakon. A kötött talajon korábban kell vetnünk, mint a laza, melegebb, a nedvességet jobban átértesztő talajon. Általános szabály, hogy a búza vetését oly időben kell eszközölnünk, hogy annak bokrosodása, kellő megerősödése még a tél beállta előtt megtörténhessék.

E körülményeknek figyelembe nem vétele mellett, a búzát későn vetvén el, nagy hátrányoknak tesszük ki magunkat. A növény gyengén megy a télnek, nem bokrosodik, tavasszal az ilyen gyengén, vagy sehogyan sem bokrosodott növény nem tudja pótolni a hiányokat, ritka marad. A későn vetett búza lekésve érik, ki van téve a rozsdá nagymérvű kártételének, hűtésnek, kényszerérésnek és megszorulásnak. — A későn vetett, tehát ősszel még nem bokrosodott, tavasszal bokrosodni már nem képes búza nem, vagy csak későn árnyékolja be földjét és így talaja ki van téve a nap és a szél szárító hatásának. Szárazság vagy a kellő mennyiségű májusi eső elmaradása esetén alacsony marad, kis kalászatot hoz.

A búza kései vetése már egymagában is lehetetlenné teszi a jó termést, az még a legkedvezőbb talaj- és időjárási viszonyok mellett is csak kivételes lehet.

A rossz vetésforgó sok esetben legfőbb oka annak, hogy későre marad a búza vetése és termése gyenge lesz. Így a kukorica, de különösen a burgonya, répa után a búza

rendesen későn kerül a földbe. Ezen elővetemények után nemcsak későn vethetjük el a búzát, hanem — a legtöbb esetben — jó talajmunkát sem végezhetünk, ha csak nem egészen korán beérő fajták voltak az elővetemények. Répa után mindig jobb, ha elhagyjuk az őszi búza kései vetését és tavaszt vetünk. Sajnos, gazdáink még kénytelenek nagyon sokszor kukorica után, későn, búzát vetni. Már pedig a kukorica a búzának mindenkor kimondottan rossz előveteménye, hát ha még későn vetünk utána.

Tengeri után a búza csak az esetben adhat jó termést, ha szuperfoszfátot és tavasszal nitrogénműtrágyát adunk alája, ez pedig pénzbe és áldozatba kerül. A későn vetett búzának végül még egy nagy hátránya van, ami a mai búzaértékesítési igények mellett, nagyon komolyan veendő és ez az a körülmény, hogy a későn vetett búza csak nagyon ritkán terem sulyos szemet és jó sikértartalmat soha.

A pillangós viráguak, mák, repce, fekete ugar stb., jó elővetemények után, idejében vetett búza száraz sikértartalma 5—6%-kal nagyobb a tengeri után, műtrágya nélkül, rendszerint későn vetett búza sikértartalmánál.

A gyümölcsfák közösen, kedvezményes áron való beszerzése.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet, miként az előző években, a folyó évben is összeírja tagjainak gyümölcsfacsemete szükségletét és azt közösen, kedvezményes áron mellett szerzi be. A szükségletet a fajták és mennyiség megjelölésével az E. G. E. igazgatóságához kell bejelenteni Cluj, Str. Andrei Muresan 10.

Hogyan él a 10 holdas dán kisgazda?

Irta: **Seifried Ferenc (Dánia).**

A dán kisgazda csak feleannyit dolgozik, mint a magyar, de ennek ellenére mégis kétszer olyan jól él. Ennek az előttünk szinte érthetetlen helyzetnek két magyarázata van. Az első az, hogy minden egyes munkájánál pontosan betartja a gazdasági egyletek tanácsadóinak utasításait. Másrészt viszont biztos piacokkal rendelkezik.

Dániában amit előállítanak, szövetkezeti uton dolgozzák fel és értékesítik. Így pl. amit az angol piacon a dán vajért, kifizetnek, az maradék nélkül a dán gazda zsebébe vándorol.

A külföldi tanulmányutamon Dániában három hónapot töltöttem, ebből másfél hónapot Toftholmon egy nagyobb birtokon, Koppenhágától 80 km. távolságra. Itt több tizholdas telepesgazda lakott s az egyikkel, Niels Hansen kisgazdával, aki a legügyesebb volt közöttük, össze is barátkoztam.

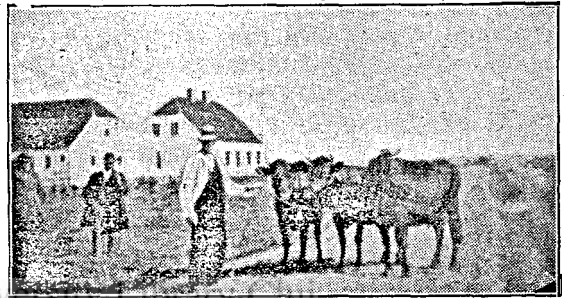
Niels Hansen öt évvel ezelőtt vásárolta a telepét, készpénzzel és részben az államtól kölcsönvett összeggel. A kölcsön után az első öt esztendőben 4 és félszázalék kamatot fizetett. Az ötödik évben megkezdte az adósság visszafizetését évenként 1 százalékos arányban. A dán gazda fő jövedelemforrása az állattenyésztés. Így Niels Hansennek a bevétel is az, amit 6 drb tehén tejének az árából, évi 16 drb sonkasüldőért és 100 tojó tyúk tojásáért a szövetkezetek kifizetnek. Ez pedig meglehetősen nagy összeget képez, hiszen minden kiadást levonva, havonta kb. 3000 lej tiszta jövedelemnek felel meg.

A 10 hold földön a növénytermesztés is teljesen az állattenyésztés szerint igazodik. A 10 hold terület egyholdas táblákra van osztva. Ebből 9 szántóföld, 1 hold kert a belsőség és baromfikifutó. A szántóföldön 8 éves vetésforgót használ a következő beosztással: 1 zab, 2 takarmányrépa, 3 árpa, 4 buza, 5 takarmány és karórépa, 6 árpa, 7 lóhere és fűmagkeverék, 8 zab. A vetésforgó gyakran 9 évre is megnyulik, mivel a lóhere és fűmagkeverékes vetés a második évben is olyan szép, hogy érdemes meghagyni. Amikor rosszul tel el, zabosbüköny jön helyébe.

A földjeit igen jól műveli, mert a 10 holdra két nehéz belga munkalova van. Az őszi szántást gondosan elvégzi, tavasszal simítózás következik, boronával meg kultivátorozza. Minden magot vetőgéppel vet el. A nagymennyiségű istállótrágya mellett pedig minden növényhez műtrágyát is használ, a

háromévenként végrehajtott műtrágyázási kísérletek eredménye szerint.

A növények további művelését is példásan végzik, ez viszont nem jelenti azt, hogy agyondolgozza magát. Dániában a mezőgazdasági munkások naponta 10 órát dolgoznak és ezt a kisgazda a saját birtokán is betartja. Igaz, hogy a tíz óra alatt a munkát komolyan veszik, gyors ütemben dolgoznak reggel 6 órától este fél 6-ig. Kilenc órakor egy félórát és délben pedig egy egész órát pihennek. A munkatörvény előírása szerint a dolgozó embernek tilos dohányozni. A törvényt mindenki betartja, az is, aki magának dolgozik.

A dán telepes lakása.

Elöl a tulajdonos három igénytelen kinezésű, de évi 4500—5700 liter tejet adó tehenével.

A munkát nagyon megkönnyíti a leegyszerűsített munkamenet. A fő kapás növényt, pl. a répát, az említett kisgazda 62 cm. sorközre vetette. A sorok között a földet egy lóval, gépkapával megkapálta, majd könnyű daraszoló kapával kiegészítette. Egyezés után a répát még háromszor megkapálta a lókapával és a sorokat kétszer végigjárta a daraszoló kapával. A gépkapával 3—4 óra alatt kapált meg egy holdat, a daraszoló kapával pedig, 3—4—5 km-es répasort egyezett ki naponta. De a többi mezőgazdasági munkát is egyszerűen és gyorsan végzi el. A fűvet a közösen vásárolt fűkaszálógéppel vágják le, gabonáikat pedig kéveköto aratógéppel aratták. A cséplést kicsi, 250 mm-es verőléces kisgazda-cséplőgéppel végezték el.

A termés átlagja nagyon magas, a gabona 20—22 mázsát terem holdanként. A takarmányrépa 4—5 vaggont. A gabonát nem fizetődik ki a piacon eladni, mivel Dániának nincsenek védővámjai és így az amerikai gabona igen lenyomja az árakat. Az állatokkal etetik fel s így igen jól értékesítődik.

Az ismerős telepeskaszának 6 fejőstehene volt az ott honos piros dán fajtából. Ezelőtt 50 évvel ez a fajta még alig különbözött a

tenyésztés szempontjából a mi fehér marháinktól. A gondos kiválasztás és helyes tejellenőrzés során azonban sikerült a tejtermelést évi 2900 liter országos átlagra felemelni, ugyanakkor a zsírszázalékát 3,9—4 százalékon megtartani.

Niels Hansen tehenei évente átlag 4200 liter tejet adnak 4,2 százalék zsírtartalommal. Nyáron a teheneket legelteti, de nem a községi legelőn, mert ilyen Dániában nincs, hanem a füves lóhere táblán. A legeltetést természetesen szakaszosan végzi. Az egy holdas füves területet viszont nem lehet kisebb táblákra beosztani. Ezért kipányvázza a teheneket. A pányva 6—8 méter hosszú lánc, a cölöp pedig rendszeren vasból készül. A pányva láncát a tehenek érdeme szerint naponta 1—1,5 méterrel meghosszabbítja. Mikor a lánc a teljes hosszúságát elérte, a cölöpöket előbbre viszi. Ezt nálunk Erdélyben bárki meghonosíthatja. A teheneket a legelőn fejjik, a tejet egy vattaszűrőn keresztül egyenesen az 50 literes kandérba töltik, majd tolszekeren kiviszi az országút szélére, a napi 85—100 liter tejet és otthagyja. Minden reggel az országút szélén egész sorát lehet a tejeskandéroknak látni. Senkinek eszébe nem jut kinyitni a fedelet, vagy megdézsmálni. Az országút széléről a szövetkezeti tejjeszeker vagy autó összeszedi és beszállítja a feldolgozó szövetkezetbe. Délben visszajövet ugyanoda helyezi a sovány tejet, amit az ismerős angol sertéstenyésztésre és baromfi-ételesre használt fel. A sertéseket a szövetkezeti vágóhid veszi át, olyan sulyban, hogy a levágott sertés két oldala a sonkákkal és a tej felével együtt pontosan 59—60 kg-ot tegyen ki. A múlt évben 16 drb. sertést adott el az ismerősöm, darabonként 3000—3600 dán koronáért.

A baromfiak szintén jól jövedelmeznek. A nyári állomány 100 tojós tyukból és 200 drb. fiatal baromfiból állott. A 200 drb. fiatal baromfi minden évben valamelyik híres baromfitenyésztésből rendeli és mind egy napos csibéket a műanyával, aztán a 200 apró jószágot felneveli. Rendesen fele kakas, ezeket külön soványtejen hizlalja és mint rántani való csirkét a szövetkezeti baromfi vágókat átveszi és levágva, majd megkopasztva Angliában értékesítik. A megmaradt 100 jérce télen elkezd tojni. A tyukok télen nem tojnak s ezért tavaszra csak az egy évesnél idősebb tyukokat hagyja meg. A két éveseket a szövetkezeti vágóhidnak adja át, ha kihizlalta. A 100 tojó leghorn után naponta 55—60 drb. tojás gyűl, amit szintén szövetkezeti autó szed minden nap össze. A tojást ezután gyorsan gyűjtőközpontba szállítják,

ahol osztályozzák, majd hajón Angliába szállítják. A tojást, amit Dániában délelőtt tojt a tyuk, a harmadik napon az angol megeheti reggelire. Tej, sertés, tojás, ez a három biztos jövedelmi forrás a dán kisgazdának és ebből bőven telik kényelmes berendezésre és a munka utáni szórakozásra. Niels Hansen lakásába előszobán megy be az ember, jobbra a konyha, balra az ebédlő van. Az ebédlőből a dohányzóba, vagy a hálószobába lehet nyitni, a hálószoba mellett fürdőszoba és gyermek játszószoza. Munka után mindig átöltözik és úgy ül vacsorához, mialatt a rádió friss híreket mond be.

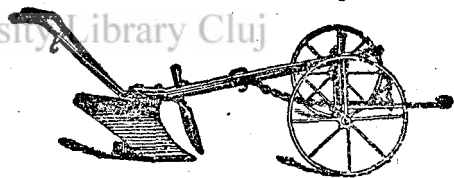
Vacsora után pedig bekocsikázik, vagy motorbiciklin a közeli városba hajt és megtekinti a filmelőadásokat.

Mind ezt a dán kisgazdák a szervezkedésnek, összefogásnak és törhetetlen akaratuknak köszönhetik.

SACK EKÉK

és azok szerelvényei

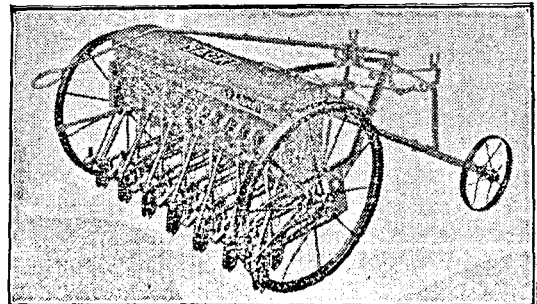
81

SACK Gyomirtó fésű

országszerte kipróbálva és számos elismerő nyilatkozattal.

SACK VETŐGÉPEK

Évtizedes tapasztalatok alapján teljesen acélból készül. Vezetéséhez elegendő egy ember. Pontosán vet. Egyszerű beállítás. A gép pillanatok alatt kiüríthető.

A gondos gyártást és évtizedekig tartó minőséget a **Rud. Sack** név garantálja.

Dijtalan felvilágosítást nyújt: **Klusch János, Cluj**

Str. Masaryk 21. Telefon 512.
és Str. Regele Carol II. 106.

Mire vigyázzunk a lóvásárlásoknál?

Irta: Dr. Gaál Alajos (Gyergyószentmiklós).

Sokszáz lovam volt. Vettem — gyakran nagyon olcsón —, tanítottam, gondoztam, használtam és eladtam, majdnem kivétel nélkül jelentős haszonnal. A végén már olyan kupec-féle kezdtem lenni én is. Néhány éve városi lakos vagyok s így nem tartok lovat, de most, hogy az E. G. E. lapja, az „Erdélyi Gazda“ munkatársai közé sorolt és ezáltal kötelezővé tette számomra a cikk írását, gondoltam, hasznos lehet az olvasókra, ha felsorolok egy-két dolgot így emlékezetemből, helyszüke miatt rövidre fogva a mondanivalókat.

Lovat venni általában nagyon könnyű, de jó lovat olcsón venni és haszonnal, vagy legalább is kár nélkül eladni, nagyon nehéz!

Minden vételnél gondoljunk arra, hogy a lovat valaha el is kell adni és hogy a lókupec, de általában az eladó mindig azon keres, hogy a vevő keveset, vagy kevesebbet ért a lóhoz, mint ő.

Milyen lovat vegyünk és milyent ne vásároljunk? A ló teljesítőképessége egyáltalán nem függ a színétől, de azért tarka, világosszürke, vagy éppen fehér lovat ne vegyünk, mert azoknak tisztántartása igen sok munkát és gondot ad. Ne vegyünk öreg lovat, de tulfiatalt sem. A tíz éven felüli lónak több, jobb táplálék kell és a teljesítőképessége még így is sokkal kevesebb. Az öt évesnél fiatalabb állat, mely még növésben lévén, formái nem teljesen kialakultak, könnyen kap hibát, illetőleg, ha komoly munkára fogom, egészen bizonyosan meghibázik.

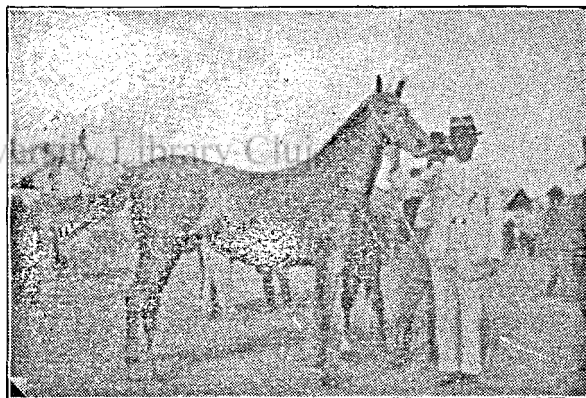
Vegyünk a célnak megfelelő lovat. Lassu, nehéz munkára, állandó szántás és teherhuzásra hidegvérűt, vagy ennek első, jobbára sikerült keresztezéseit, könnyű, gyors munkára, szaladásra, nyereg alá arab-angol jellegű állatot.

Vegyünk a szemnek tetszetős, arányos testű állatot s ha páros lóra van szükségünk, legyenek azok párok: egyszínűek, egyforma nagyok, azonos jellegűek.

A ló legyen egészséges. Itt csak néhány közismert és gyakori bajt sorolok fel, melyek egyrésze bár szavatossági hibák, de jobb, ha nem kell miattuk a bírósági ajtóknál kilincselni. A kehe? Általában a tüdőbajos, fulla-

dós, köhögős, orrfolyós, szuszogós lovat nevezük kehesnek a nép nyelvén. Megismerni nem könnyű feladat. Az állat, ha még kövér is, kevés munka után is feltűnően „húz“ a tüdejéből, orrlikai tágulnak, horpasza feltűnően ki-be mozog, bordái erősebben emelkednek stb. Lehet a ló butacsírás, eskóros, vak, félvak, havivak (estelivak).

Ügyeljünk arra, hogy az állat hogyan eszik, hogy emészt? Az ürüléke sok mindent elárul: mindenekeelőtt azt, hogyan tartották? Emész-

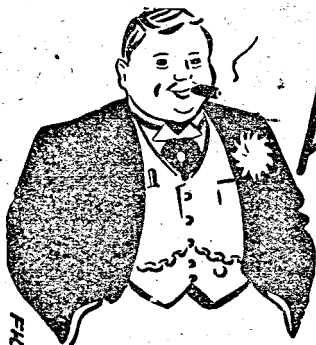
A sármási gazdenap kiállítása. Kendeffy Lajos méhesi földbirtokos 3 éves angol félvér csikója.

tőszervei hogyan dolgoznak, nincs-e hasmenése stb. A feltűnően sovány lótól, ha egybéként épnek, egészségesnek látszik is, óvakodjunk. Ugyesztén, ha bélhurutja van.

A nagyon jó husban levő és nagyon jól tartott lóról feltehető, hogy ha rosszabb kosztra és erősebb munkára kerül, lefogy, tönkremegy.

De lehet a lónak kólikája (régőbbi, időszakos), amit, sajnos, nem mindig lehet felismerni. Ugyesztén a különböző hólyag- és vizelepszervi bajokat sem.

A lónak szinte legértékesebb része: a lábai. Épek legyenek! Itt történik a legtöbb elnézés. Minden 100 lóból (a piacon) szinte csak 2—3-nak ép a lába. Miért? Mert tulkorán, sokszor már két-három éves korában befogták. Nem vártak még egy-két évet s így egy évtizedre nyomorékot csináltak belőle.

Akinek nem kell takarékoskodni,

— annak mindegy, hogy mennyit költ az étkezésre. És még az is több kávé fog inni, ha látja, hogy a jóízű Kathreiner-ből és Franck-ből készült kávé milyen kitűnő. Az, hogy a kávé azonkívül olcsóbb is, csak másodsorban érdekli őt.

Megjelent a „Gazda” jogi mellékletének 3-dik száma. Szerkeszti dr. Asztalos Sándor ügyvéd. A jogi melléklet ismerteti a mezőgazdasági kamarák szervezéséről és a mezőgazdasági hitelintézet-ről szóló törvényeket. Előfizetési ára évi 60 lej. Egyes szám ára 10 lei. Megrendelhető a „Gazda” kiadóhivatalában Cluj, Strada Andrei Muresanul 10.

Ha a ló valamelyik lábát előre teszi, egyik vagy másik lábán áll s a másikat pihenteti, már gyanus, hogy hibás, beteg a lába, vagy lábai. Az első lábak hamarabb betegszenek meg, mert munkaközben ezek hordozzák a terhet, a testsúlyt. Gyakori hibák a csont különböző betegségei, a csontthártya és a csontok kinövésai. Megerőltetés, gyulladás után. Ilyenek a különböző holttetemek, kapcák, gyűrűk a paták fölött. Ha a lábszár-csontokon végighuzzuk az ujjainkat, s ott borsónyi, mogyorónyi dudorokat érzünk, ha pata fölött vastagodást, akármilyen keveset is látunk, a ló sántit, vagy le fog sántulni egész bizonyosan. Ugyancsak lesántul, ha az inak, inahüvelyek duzzadtak, megvastagodtak. Ha a ló lábai térdben hajlottak, itt nagyon kell vigyázni, mert a legjobb szem is hibázhat, — a ló botlik, vagy botlani fog. Jól meg kell nézni a térdeket, mert a botlás nyomai ott rendszeren feltalálhatók.

Külön fejezet a paták ezerféle hibája, ahol már igazán gondos vizsgálatra és szakértelemre van szükség. Léhet a pata terült — ez esetben rendszeren teletalpu is az állat —, szűk, vagy kecskekörmű, tulpuha, törékeny, száraz, foszlós, repedt, hasadt kör-körösen, tyukszemes, nyomásos, véraláfutásos, nyir-gyulladásos, nyirrothadásos, szagos stb., stb.

Az éplábu, patáju ló minden lábára egyformán helyezi teste súlyát, nem teszi előbbre egyik lábát sem, nem áll szűken, nem bokázik, nem kalapál, veri a patkót, inkább lábait egy kissé maga alá szedve áll, (nagy futó, éplábu lovak) patái nem néznek össze, nem néznek szét, nem sántit menésközben, ügetésnél egyenletes, ritmikus mozgásban

vannak a végtagok, nem csinál ügetési hibát, nem vág fel, nem kapkodva bicegteti a fejét, s általában épen, egészségesen mozog.

Istállóból ismeretlen lovat megvenni nem tanácsos. A lovat mozgásban, igában, kocsi-ban, munkában kell megismerni. Enélkül lovat venni nem szabad. Itt kell megfigyelni, hogy a ló hogy mozog, hogy mozdit, húz! De az is fontos, hogy a ló autótól stb. ne féljen, mert ebből igen sok komoly szerencsétlenség származik.

Fontos az is, hogy ne legyen gonosz, harapós, vagy rugós és vasalásnál feladja lábait, megálljon.

Az itt felsoroltak korántsem meritik ki a hibák összességét, mindazt, amire a lóvásárlásnál ügyelnünk kell, — ezekről könyveket lehetne összeírni, aminthogy nagyon sok kitiűnő szakkönyv áll az érdeklődő rendelkezésére.

Még arra azonban fel kell hívni gazdatestvéreink figyelmét, hogy a lócsiszárok kúpecek, majdnem kivétel nélkül mind értenek többé-kevésbé ahhoz, hogy ezeket a hibákat kendőzzék, átmenetileg eltüntessék, leplezzék s a vevőt — ha van kit — becsapják.

A jó lovon keveset lehet nyerni, a béna, rossz, hibás lovon annál többet, mert a vételnél feltárom a hibákat, olcsón veszem meg (ez a lócsiszárok üzleti titka) és az eladásnál elhallgatom, elrejttem, letagadom és drágán, mint ép lovat, adom el.

Aki olcsón akar lovat venni s kár nélkül, vagy haszonnal eladni, annak a lóhoz lehetőleg értenie kell, vagy legalább is figyelembe venni az elmondottakat.

A borjúk nevelése.

A növekedő állatokat mindenkor bőségesen kell táplálni, különben a bennük rejlő erős növekedési hajlam kellőképpen nem érvényesül. Ha az állat fiatalkorában éhezik, fejlődésében visszamarad, ezt pedig később bármilyen bő táplálással sem lehet többé helyrehozni. A fiatal állatok takarmányozásánál soha sem szabad szem elől téveszteni, hogy a fiatal állatnak növekednie kell. Az erősödő esontozatnak sok ásványi anyagra, a gyarapodó izmoknak, a fejlődő szerveknek pedig sok fehérjére van szükségük. A fiatal állatnak tehát bőséges és egyben ásványi sókban, valamint fehérjében gazdag takarmányokra van szüksége.

A természetes felnevelési módja a *szoptatás*. Az anyatejben — mint tudjuk — meg van minden olyan táplálóanyag, amelyre a fejlődő állatnak nélkülözhetetlenül szüksége van. Tenyészcélokra szánt nyugati fajtájú üszőborjúkat 3, bikaborjúkat 4—5 hónapig tanácsos szoptatni, míg a tinőborjunak 2 hónapig tartó szoptatás elegendő. A magyarmarha borját kb. 5 hónapig szoptatjuk. A szoptatás helyett újabban nálunk is terjed az u. n. *mesterséges felnevelés*. Ez abban áll, hogy a borjú a tőgyből csak a főcstejet szopja ki 2—3 napon át, mire aztán szoptatókészülékből, de sok helyen szópóka nélkül teljes tejet iszik onozott bádgedényből. Egyes helyeken már a főcstejet is kifejik és itataják. A természetes felnevelésnél a borjú rendszerint anyja, vagy kivételesen dajkatehén tejét issza tőgyemelegen. A mesterséges felnevelésnél a borjú csak 3—8 napig issza anyja tejét, ezután keverék tejet kap. A borjunevelés költsége csökken, ha 70—90 kg-os testsúly elérése után *fölözött* tej itatására térünk át, amit azonban csakis a *negyedik-ötödik héten*, vagyis akkor tehetünk meg, ha a borjú már szívesen fogyasztja az elébe tett szénát és a zuzott, vagy darált zabot. A fölözött tejet édes, vagy teljesen megaludt állapotban kell adogatni, mert ha savanyodni kezd, hasmenést okoz. Az aludttejhez lassu átmenettel szoktatjuk a borjúkat.

Akár természetes, akár mesterséges uton neveljük a borjút, a *negyedik héten* hozzászoktatjuk ahhoz, hogy a tejen felül *szilárd takarmányt*, nevezetesen szénát és abrakot is fo-

gyasszon. Szalastakarmánynak legalkalmasabb a *virágzás előtt*, fiatalon kaszált füvekből készített, *kitűnő minőségű rétiszéna*. Ha ilyen gyenge *borjúszenánk* nincsen, ezt *korán* kaszált kedvező viszonyok közt készített lucerna vagy lóhereszenával pótoljuk. A borjunak négyhetes korától kezdve szüksége van jó szalastakarmányra, hogy az előgyomrok működése és a kérődzés meginduljon, továbbra, hogy az állatot az *elválasztásra* előkészítsük. A széna etetése azért is fontos, mert a benne foglalt mészsók és vitaminok a esontok jó fejlődését biztosítják. Ha a borjú 1—2 hétig zabdarát fogyasztott; később célszerű, zab mellett némi lenmaglisztet, esetleg kevés, mintegy $\frac{1}{3}$ résznyi tengeri, árpa vagy borsódarát is adni. A fölözött tejet az üszőborjuktól a 9—10-ik hét végén, a bikaborjútól a 4-ik, esetleg az 5-ik hó végén elvonjuk s ettől kezdve a választott borjúkat kizárólag szilárd táplálékon tarthatjuk. Olyan esetben, ha nagyon olcsó a fölözött tej, ebből bikaborjúval továbbra is itathatunk naponta fejenként 5 litert, akár az első év végéig.

A pirostarka üszőborjú három havi szoptatási idő alatt kb. 720—800 liter tejet fogyaszt. Emellett azaonban háromhetes korának betöltése után választásig 40 kg. szénát és 60 kg. abrakot is fogyaszt. A 40 kg. ellési súlyu borjú választáskor kb. 140 kg.-ot nyom. A bikaborjú 120 napos, tehát hosszabb, — szoptatási idő alatt kereken 1000 liter tejet, 80 kg. szénát és 80 kg. zabdarát fogyaszt. Súlygyarapodása 120—170 kg., választási súlya 160—220 kg. körüli. Mindkét ivaru borjunál a teljes tej egy részét fölözött tejjel helyettesíthetjük.

A választott üszőborjunak, mint ez a következőkben közölt példákban is kitűnik, a negyedik hónap végéig jóminőségű szénán és zabon kívül legjobb a lenmag, szójabab, tökmag, vagy napraforgómagpogácsa, továbbá a zab keveréke kevés árpa és tengeridarával. Az ötödik hónaptól kezdve némi — egy-két egész — répat adagoljunk s az olajpogácsa egy részét bab, vagy borsódarával pótoljuk. Üszőborjú felnevelésénél kellő sikert csak akkor érhetünk el, ha éves korig jól tartjuk a borjút, mert ezideig gyorsan és erőteljesen fejlődik s nagyon meghálálja a takarmányt. A kellően tartott, kb. 140

kg-os üszőborjú a választás után 90 nap alatt könnyen gyarapodik 60 kg-al, ezután pedig éves koráig mintegy 110 kg-ot vesz fel. Eszerint a borjú hat hónapos korára 200 kg., éves korra 310 kg körüli testsúlyt ér el.

Ha őszi borjút nevelünk fel, a 6—7 hónapos borjú május elején legelőre kerülhet és a leghatékonyabb táplálóanyagokban gazdag májusi és júniusi fűvet előnyösen kihasználja. A legelőn a friss levegő hatására a borjú tüdeje tágul, a belélegzett levegő és napfény védi a gümőkortól, másrészt a borjú a mozgás következtében edződik. Mindazonáltal nem tanácsos a borjút átmenet nélkül legelőre hajtani, hanem választása után még néhány hétig is tállóban és kifutóban hagyjuk s ott gondoskodunk kellő takarmányozásáról. Ha az istállóban már jól eszik, fokozatosan szoktatjuk a legelőhöz. Eleinte néhány órára eresszük közeli legelőre, később hosszabb időre, sőt meleg időben éjjel is künn hagyjuk a borjúkat s reggel és este lehetőleg némi szénát adunk nekik.

Az $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ éves tenyészcélokra nevelt üszőborjú napi fejadagját a következő példák mutatják:

4 kg jó rétiszéna, 1 kg zab, 0,55 kg napraforgópogácsa, 0,5 kg árpa, 20 g takarmánymész.

Vagy 4—5 kg jó rétiszéna, 1 kg zab, 0,5 kg borsódara, 0,75 kg hántolt napraforgópogácsa, 20 g takarmánymész.

Vagy 4 kg rétiszéna, 3 kg takarmányrépa, 0,5 kg napraforgópogácsa, 0,5 kg zabdara, 15 g takarmánymész.

A $\frac{1}{2}$ —1 éves 220—400 kg körüli növendékek istállóban tartás esetén a következő napi fejadagot etetjük:

4 kg jó rétiszéna, 1 kg zab, 1 kg hántolt napraforgópogácsa, vagy jó minőségű pogácsa keverék, 0,25 kg árpa, 25 g takarmánymész.

Vagy 5 kg közepes rétiszéna, 1 kg zabpolyva, 0,5 kg napraforgópogácsa, 0,5 kg tökinagpogácsa, 0,5 kg árpadara, 0,5 kg tengeridara, 20 g takarmánymész.

Vagy 3 kg jó rétiszéna, 1 kg búzapolyva, 2 kg árpaszalma, 0,5 kg zabdara, 0,5 kg árpadara, 0,5 kg napraforgópogácsa, 0,5 kg lóabdara, 30 g szénsavas takarmánymész.

Egy éves koron túl a növendéküsző már nem igényel belterjes tartást s ebben az időben naponta kb. 3—4 kg gyengébb minőségű szé-

nán, 6 kg tavaszi szalmán és pelyván kívül 1 kg abrakon és 10 kg répán tartjuk. Ha legalább közepes minőségű szénát etetünk, napi 50 g, ha rossz szénát kap a borjú, vagy ha tulnyomóan szalmát fogyaszt, 80—90 g takarmánymész kell adnunk.

A már előrehaladottan vemhes üszőknek az ellés előtti utolsó 7—8 héten át a legeltetés mellett a jó kitögyelés elősegítésére naponta 3 kg fehérjedús abrakkeveréket is ajánlatos adni. Napi fejadagjuk pl. a következőképpen alakulhat:

4 kg közepes rétiszéna, 4 kg árpaszalma, 2 kg zabpelyva, 10 kg takarmányrépa, 0,5 kg lóabdara, 0,5 kg jó napraforgópogácsa, 1 kg bükkönydara, 0,5 kg árpadara, 0,5 kg másodrendű buzadara, 50 g takarmánymész.

A bikaborjú gyorsabban fejlődik az üszőborjúnál, miért is nemesak az első évben, hanem *egy éves koron túl is belterjesen tartjuk*. Ennek legfontosabb eszköze a jóminőségű széna etetése. Abrak gyanánt főképen zabot adunk, ezt zuzva, laza szervezetű állatokkal egészszemen etetjük. Zab mellett még fehérjében gazdag takarmányokat pl. lenmag, tökmag, vagy napraforgópogácsát, borsódarát vagy jóminőségű extrahált liszteket etethetünk. Szalmatélket nem, vizenyos takarmányokat csak mersékelten kap a bivalyborjú, hogy nagyhasú, tulnehéz vagy elpetyhitett bikává ne legyen. Az ilyen hibák elkerülésére a növendékbikával 20—40 liternél több vizet ne itassunk, elnehezedésüket kellő mozgatással, gyenge igaztatással gátoljuk s legeltetésükre is súlyt helyezünk.

6 hónapos 280 kg körüli súlyú bikaborjú napi fejadagja 4 kg jóminőségű szénából, 2 kg zuzott zabból, 0,5 kg lenmagpogácsából, 0,5 kg tökmagpogácsából, 0,5 kg árpadarából és 40 g takarmánymészből állhat.

Egy éves, 480 kg körüli bikaborjú 8 kg jóminőségű rétiszenával, 2 kg zabdarával, 0,5 kg hántolt napraforgópogácsával, 0,5 kg lenmagpogácsával beéri.

Másfél éves, 600 kg körüli növendékbika 8—10 kg közepes minőségű rétiszenán, 3 kg zabdarán, 0,25 kg árpadarán és 0,5 kg lenmagpogácsán tartható. Nagyjában ugyanezt kapja — mindig tekintette a kondícióra, az állat erőbeli állapotára — az idősebb bika is. 900 kg-os bika jó kondícióban marad, ha naponta 8—10 kg rétiszenát és 4 kg zabot kap.

Ha a szarvasmarha beszélni tudna... a következőket kérné a gazdájától.

1. Adj egészséges, tisztalevegőjű, világos, ne tulhideg, sem tulmeleg istállót és gondoskodj annak tisztántartásáról. Adj kényelmes fekhelyet és száraz almot. Gondoskodj megfelelő napi mozgásomról, — ha kell, megfelelő kifutókról.

2. Ápold a szőrömet, bőrömet és patáimat. A bőgölyjáraskor este tisztítsd le bőrömről az odarakott petéket és álcákat.

3. Adj megfelelő mennyiségű takarmányt ennem, mert nekem nagy a bendőm, de azért legyen elegendő tápértéke és ez a tölem kívánt munkával legyen arányban. Pontos időben étess. Az evéskor és kérődzéskor ne zavarj. Készítsd el a takarmányomat megfelelően, nehogy felfuvódjak tőle, vagy más betegséget kapjak. Ne etess romlott takarmányt. Ne itass tulhideg, romlott, piszkos vízzel és piszkos edényből. Ha a jó takarmány se izlik, állatorvossal vizsgáltass meg.

4. Gondoskodjál megfelelő nagy és jó legelőről és zöldakarmányról.

5. Gondoskodjál elegendő sőről és mésről.

6. Ne rontsd a fajtámat helytelen keresztetéssel.

7. Fejletlen és tulörege koromban, valamint közeli rokonaimmal ne kényszeríts párzásra.

8. Csak egészséges bikához vezess, nehogy a betegséget megkapjam tőle.

9. A házasság ideje alatt és a tejelés ideje idejére adj takarmánypótlékot, de ügyelj arra, hogy hasas koromban el ne hizzam,

vagy tulsok mozgást ne végezzek, mivel ez káros lesz az ellésre és borjamnak is, továbbá a tejhozamnál is te látod a kárát.

10. Az ellésnél gondoskodj megfelelő tiszta és jól almozott helyről és ha nehezen menne az ellés, vagy más rendellenességet látsz az elléskor, vagy az ellés után, szakszerű segítségről sürgősen gondoskodj. Ellés után tisztítsd meg a helyemet, ápolj engemet és borjamat, és adj korpás vagy lisztes ivósat innom.

11. Ne légy kapzsi és ne vond el a borjamnak fejlődésére szükséges tejet. A borjam leválasztását fokozatosan végezd és a leválasztás után is gondoskodj a fejlődéséhez szükséges megfelelő takarmányozásáról és kellő napi mozgásáról.

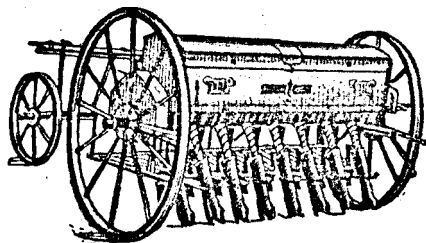
12. Vizsgáld meg naponta a tőgyemet, annak tisztántartásáról gondoskodj, főleg a fejés és a szoptatás előtt és ha kisebbedik, ápolj.

13. A vásárra hajtáskor ne hagyj a tejet a tőgyemben felgyülemelni, mert az fáj.

14. Ne köss a borjam szájára szűrős kosarat, mert felsérti vele a testemet.

15. Az igábefogás előtt vizsgáld át a kumetemet, nem-e hibás és kend be, nehogy feltörje a testemet és munka után vizsgáld át testemet, nincs-e azon hámtörés, melyet gyógyítani el ne mulaszd.

16. Kemény talajon ne kényszeríts hosszú utra és ne kívánd tőlem a gyors mozgást, mivel én lassu vagyok.

Hofherr-Schrantz-Clayton-Schuttleworth RT.
Budapest

88

Vámmentes vetőgépek kaphatók!

„HSCS“ nyersolajtraktorok,
„SUPERIOR“ acélvázás cséplőgépek

vetőgépek, valamint az összes egyéb mezőgazdasági gépek legtökéletesebb kivitelben.

Felvilágosítást nyújt:

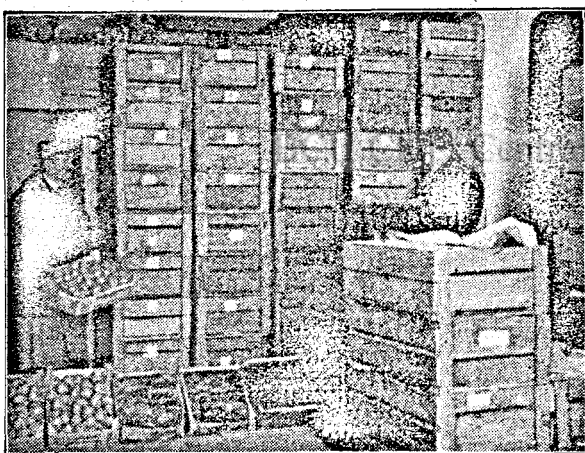
Turnătorie de Fier și Fabrica de Mașini din Cluj S. A.

Secția: Mașini Agricole Cluj, Calea Regele Ferdinand 62. — (Telefon No.: 2—92.)

A gyümölcs eltartása.

Gyümölcsösünk abban az esetben fogja a legnagyobb hasznot hozni, ha terményeinket akkor tudjuk piacra vinni, amikor a legjobb árat érhetjük el. Különösen nagy veszteség éri termelőinket a téli gyümölcs eladásánál, mert évtizedes szokás, hogy a gyümölcsöt rögtön, szedés után eladjuk. Természetesen akkor egyidőben nagymennyiségű gyümölcs kerül a piacra és így a kereskedők rendszerint nagyon olcsón tudják összevásárolni a

A téli gyümölcsöt az egymásra helyezhető u. n. hollandi ládáknak tarthatjuk és kezelhetjük a legjobban.

gyümölcsöt, melyet raktározva, később magas haszonnal adnak el.

A gyümölcs házi, termelői elraktározása nem boszorkányság és arra minden téli gyümölcstermelőnek be kellene rendezkednie. A raktározás céljaira meglévő épületeinket egy kis átalakítással felhasználhatjuk. Lehetőleg hűvös, száraz, jól szellőztethető helyiséget, pincét, kamrát stb. válasszunk, melynek ablakai északra vagy északkeletre nyiljanak. A raktározás előtt a helyiséget gondosan kime-szeljük, a padlót 3—4%-os rézgálicoldattal felmossuk és a helyiséget kikénezzük.

A gyümölcsöt legegyszerűbben nagy hol-landi ládáknak raktározzuk, melyek egy-

másra rakhatók és könnyen kezelhetők. A raktározás tartama alatt ügyelniünk kell arra, hogy a helyiség ne legyen se tulszáraz, sem túlnedves. A legalkalmasabb hőfok +2—6 fok C.

Nagy jelentősége van a hűtőházaknak a termés egységesítése (standardizálása) szempontjából is, mert az ország több helyéről származó gyümölcsfajtákból tudunk összeállítani standard árut és így terményeink a külföldön versenyképesek lesznek.

Az eltartásnál tekintetbe kell vennünk, hogy csak megfelelő időben és érési állapotban kézzel leszedett, nem ütődött vagy nyomott és nem beteges, férges gyümölcsöt lehet eltartani. A csomagolás legyen szellős, a gyümölcsöt pedig előzetesen osztályozni, foltosság, érettségi fok és nagyság szerint kell.

Hogyan metsszük meg az ültetendő fák gyökerét? A gyökereket mindig úgy metsszük, hogy a metszlap lehetőleg a legkisebb legyen. egy szóval az ollót teljesen keresztben tart-suk vágás közben. Helytelen az a hiedelem, hogy akkor is lefelé kell nézni a sebhelynek, ha az csak hosszú metszlappal érhető el. amint ez a legtöbb, kissé felfelé növe-gyökér-nél előfordul. Megmetsszük-e ültetés után az oltványokat? Ültetés után felesleges az oltványok megmettszése, sőt káros is lehet, mert télen, a be nem forradt sebek megfagynak stb.

Hogyan kezeljük a szárazon érkezett oltványokat? A gyümölcsfa oltványokat megér-kezésük után azonnal bontsuk ki és nézzük meg, hogy a gyökérzet utközben nem száradt-e ki? Ha az oltvány héja kissé ráncos lenne, vagy akár csak a gyökerek lennének száraz tapintatnak, akkor lehetőleg az egész oltványt áztassuk vízbe, annál biztosabban menthető meg. Ha csakis a gyökerek szárazok, akkor elég az ültetés előtt beáztatni a gyökereket.

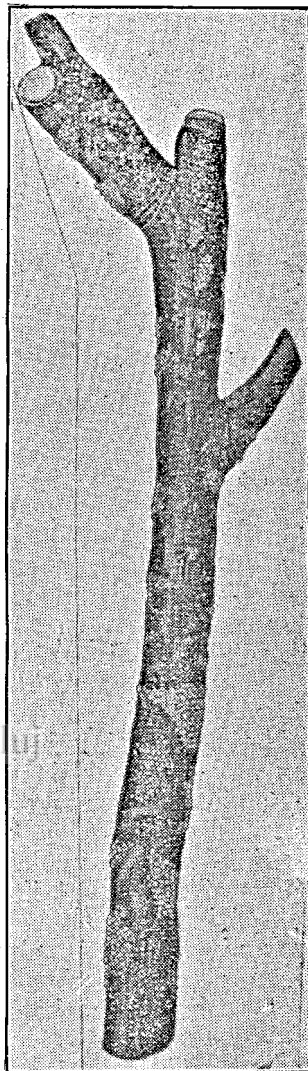
Idősebb fák átültetése.

Valamilyen nem várt kényszerhelyzet lehet építkezés, ut létesítése, azonban legtöbbszörre talajuntság miatt nem termő gyümölcsfákat szoktunk idősebb korokban is átültetni. Tapasztalat szerint az ilyen gyümölcsfák új helyükön rendszerint termőre fordulnak egy-két év alatt, sőt nagyobb növekedést is mutatnak, mint a régi helyükön, ahol talajuntság, vagy más egyéb oknál fogva termést nem hoznak. Az átültetést nagy óvatossággal, földlabdával végezzük, mert csak ebben az esetben lehet a sikeres átültetését teljesíteni, különben munkánk eredménytelen marad. Az idős fák átültetését mindig tél folyamán végezzük, amikor a föld 50—60 cm-re átfagyott, vagyis erős fagyok után a földet a törzs nyakától számítva 80—100 cm. távolságra csakánnyal körülvágjuk, kb. 1 m. mélyen a gyökereket körül és alul éles fejszével elvágjuk, a fát óvatosan oldalra döntjük, a felső ágakat visszametszük, a koronáját megritkítjuk, most a rendeltetési új helyén a gödröt a kivágott fa földlabdájához mérten nagyobbítjuk, az új gödörben jó mélyen, alul-felül elkészített fekete érett trágyát, földdel keverve, helyezünk, most a kidöntött fát, midőn helyéről kiemelve a földlabdával — a fagyott földtömbbel — együtt, a kiásott és elkészített gödörhöz átgurítjuk, emelni is lehetséges, mert a megfagyott föld átgurítás által sem fog lehullni, ott azt beföldeljük és felmelegedéskor jól beöntözzük.

A pázsit őszi kezelése. A parkok pázsitját ősszel nem szabad túl lombosan hagyni, viszont rövidre sem szabad nyírni, vagy kaszálni. A hosszúra hagyott fű megdül a hó alatt és penész és rothadás indul meg, aminek következtében a gyeper kiritkul. A félrövid pázsit telet át a legjobban. Az igen rövidre nyírott pázsit pedig könnyen felfagy. Ezért legjobban, ha félröviden hagyjuk telelésre. A pázsitra gyűlő falevelet gereblyéljük jól össze és magát a pázsitot is éles gereblyével gereblyéljük, hogy a téli nedvességet könnyebben magába vegye. A mohákat és a földhöz simuló leveleket felszaggatjuk és ezáltal a talajnak a légjárhatóságát fokozzuk. Az ilyen módon előkészített pázsit minden baj nélkül fog áttelelni.

A kaliforniai pajzstetű.

A kaliforniai pajzstetű Erdély több helyén felépett. A kaliforniai pajzstetűnek 3 fajtája van. Eddig a sárga alma pajzstetű fellépését lehetett megállapítani. Ennek a pajzsa nem hosszúkás, hanem kerekded és sűrűszínű. Ha sok verődik össze, valóságos kéreg alkot. E kéreg olyan színű, mihelyes hamut és kormot kevertek volna össze. És ezzel a fa derekát és ágait bekenték volna. Ha a pajzstetű tühegygel felemeljük, alatta a sárga színű lapos testű kis állatot megtaláljuk. A telet mint félig kifejlődött állatot a pajzsa alatt huzzuk ki, májusban már szaporítják a tojásából kikelő tetvek mindjárt a kikelésük helye mellett telepednek le. De el is széledhetnek a fán, még pedig annak fás részein kivételesen a gyümölcsön is. De a levélen soha. Ha letelepedtek, lábuk hasznavehetlenné válik, pajzstetű megnő és többet helyükről nem mozdulnak. A fiatal fákra ez a pajzstetű végzetes, öregekre kevésbé. Ellene 70%-os gyümölcsfa karbolineummal védekezünk. A permetezést legjobban a télutón végezni, február hónap folyamán.

Teleki Árvéd faiskoláiból

150.

Jara, jud. Turda. Cluj, Regele Carol 118.

Őszi és tavaszi szállításra alma, körte, szilva, egres, ribizke, folyton termő málna csemeték, óriási eperpalántok kaphatók.

Zöldségkertészet

A zöldségfélék téli eltartása.

A kései zöldségfélék felszedése és betakarítása nemsokára időszerű lesz. Az időjárástól függően, ezek a munkák október végén, november elején kezdődnek. A betakarítandó és eltartásra szánt zöldségfélék felszedésével ne siessünk: hagyjuk azokat, amíg csak lehet a szabad földben, mert a korán betelelt zöldségfélék, különösen nedves időjárásban, könnyen megromlanak. Ezért a kései termények felszedését csak akkor kezdjük meg, mikor az időjárás már tartósan hűvösre fordul. Dér és gyengébb fagy sem a káposzta, sem a gyökér- és gumós terményeknek nem árt. Sőt, a gyengébb fagy, azok beérését nagyon elősegíti. Az a fontos csupán, hogy a felszedést száraz, derült időben végezzük, mert a nedves, lédus termény a zárt levegőjű helyiségben a nagy vízpárolgás miatt, könnyen romlásnak indul. A másik föltétel pedig az, hogy az elraktározandó termény, száraz, szikkadt állapotban kerüljön a teletető helyre. A zárt helyiségben, épületben levő raktározó mély, szellős és száraz legyen. Továbbá az is fontos, hogy az eltartandó zöldségfélékről a hibás, romlandó és fölösleges leveleket a behordás előtt leszedjük. És ha a gyökérszöveget homok közé rétegezzük, erre a célra físs, tiszta homokot használjunk, amelyen korhadó növényi részek nincsenek. Az eltartásra a jó pince és kamara azért alkalmas különösképpen, mivel a terményekhez könnyen hozzáférhetünk. Azonban nagyobb mennyiségű termény a szabadban, föld feletti rakásokban (burgonya, cékla, zeller, téli retek) nagy veremben is igen jól áttelelhető. Szabadföldi teletetésre a veremnek olyan emelkedettebb helyet választunk, ahonnan az esővíz, vagy hólé könnyen lefolyhat. A vermet 60—100 cm. mélyre készítsük s abba a káposztát, gyökerestől együtt, egymás mellé állítva vermeljük el. A gyökér és gumós zöldségeket, esetleg hagymát szalmával bélelt vermekbe ömlesztve és szalmával befedve, alkalmas tetőzettel ellátva, teletetjük ki. A zeller és téli retek szabadföldi kupacban tartja meg legjobban üdeségét. Természetesen a kupacot jól le kell földelni és azt giz-gazzal, tengeri kórévál stb. vel letakarni. A káposzta, kel és kalaráb, fejjel lefelé állítva, gyökerestől együtt, szabadföldi árokban is jól eltartható. De az árok kupalakban télire feltöltendő. A vöröshagyma száraz, szellős és fagymentes helyiségben kupacba rakva, szintén jól eltartható. Erre a

célra a padlás is felhasználható, ahol szalmára helyezük a hagymát és télire szalmával fedjük be.

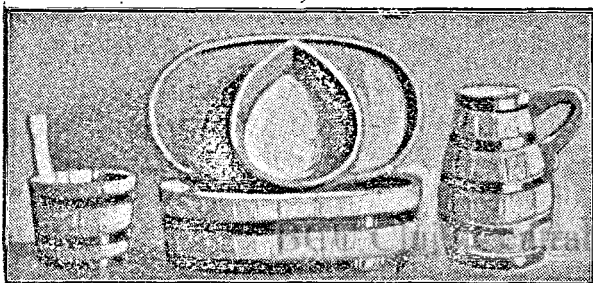
Főzeléktök és zöldpaprika eltartása. A friss főzeléktök eltartása, a téli változatos étrend és táplálkozás szempontjából, minden háztartás számára ajánlható. Az ősszel kifejlődött, ép, egészséges és nem tulkevény spárgatök száraz, szellős és fagymentes helyen hosszú időn át jól eltartható. Az eltartásra alkalmas spárgatököt a fagy beállta előtt kell összeszedni, mégpedig szárastól. Azután a megszáradt tököt tejsűrűsű mésszel bemeszeljük, majd ha ez a bemeszelés megszáradt, még egyszer bemeszeljük. Végül a megszáradt tököt teletetőhelyére, polcokra rakjuk. A zöldpaprikát pedig a következőképp tarthatjuk el: Az ép, egészséges paprikát a fagy előtt száraz időben leszedjük, miközben óvatosan gyűjtőedénybe rakjuk és száraz, szellős helyre visszük. A szedést megelőzően már jó előre bányahomokot gyűjtünk s azt teljesen kiszáritjuk. A paprikát azután egy alacsony faladában homok közé rétegezzük úgy, hogy a láda fenekére kétujjnyi homokot terítünk és arra rakjuk egymás mellé a paprikát úgy, hogy egymást ne érintsék. Ezután annyi homokot szórunk a paprika felé, amennyi azt jól befödi. Majd egy másik paprikasort rakunk le, amit ismét homokkal takarunk le. Így folytatjuk azután tovább a rétegezést. Az utolsó sor fölé 2—3 ujjnyi homokot rakunk, végül pedig a ládát deszkafedéllel befedjük és száraz, fagymentes helyre állítjuk. A paprika így karacsony utánig is friss marad.

Sárgarépa rothadása. Ezt a betegséget főként a téli elraktározás alatt kapja meg a sárgarépa, ha a helyiség már azelőtt is fertőzött volt, illetve, ha a raktározó helyiség nyirkos és meleg, azaz fűledt benne a levegő. 10 fok C-nál melegebb helyiségben gyakori a fellépése. Pusztításához hozzájárul az is, hogy a múlt években használt homokkal rétegezve vetik el, amely homok tehát fertőzött is lehet. Ezt a pusztítást a répa *Bacillus Carotovus* nevű baktériumos fertőzés okozza. A tünetei: a sárgarépa megbarnul, majd lággyá, végül egészen nyulóssá válik. A romlás a répafejeknél kezdődik és nagyon gyorsan terjed tovább.

A fehér borok szüret utáni egyszerű kezelése.

A 18—20 cukorfoknál lényegesen nem edesebb mustok a zajos erjedés alatt jól kierjedhetnek s 0.1—0.3%-nál több cukor nem marad bennük. Nagyobb cukortartalom mellett, több ki nem erjedt cukor maradhat s az ilyen borok édesek, vagy édeskések s cukortartalmuk később, az utóérés alatt erjed ki részben, vagy egészben. Ha a bor édességéből arra következtethetünk, hogy az erjedés megakadt, vagy előbb fejeződött be, még mielőtt

Az egyszerű borkezeléshez szükséges edények.

a kierjedhető cukor eltűnt volna, akkor az élesztő (a seprő) felkavarásával igyekezzünk az erjedést újra megindítani, hogy a ki nem erjedt cukor, amennyire lehet, kierjedjen. Savanyu boroknál felkavarás akkor is előnyös lehet, ha a cukor jól kierjedt, mert ezzel a kelleténél nagyobb savtartalom csökkentését segítjük elő. Ha az erjedés zavartalanul ment végbe, a szénsav így nagyrészt elillan, a bor nyugalomban van, akkor a hordókat tele-töltögetjük. Az erjedési ürre most már nincs szükség, viszont ha a bor felülete, a szénsav elillanása után szabadon érintkezik a levegővel, a borvirág és ceetbaktériumok hamar tanyát ütnek rajta. Erjedés alatt a bor felmelegedett s kiterjedt, de ha erjedés után lehül, újra összehúzódik. A feltöltögetéssel addig várunk, amíg a bor átvette a pince hőmérsékletét, ha ezt be nem várjuk, akkor az összehúzódás folytán beálló hiányt néhány nap múlva kell pótolnunk. A feltöltögetés után, mivel még utóerjedés állhat be, vagy a rendes akonadugót csak lazán tesszük be az akonanyilásba. Később, ha az utóerjedés is véget ért, rendszeresen beütjük az akonadugókat.

A fiatal borokat két hetenként újra fel kell tölteni. Az idősebb borokat havonként töltögetjük. A megtisztult bort az alatta ösz-

szegyült seprőtől elválasztjuk, vagyis a seprőjétől lefejtjük. Ez az előfejtés. A jól kierjedt és letisztult bornak nincs szüksége a seprőre, sőt a benne lévő anyagok a bornak kárára lehetnek.

Wortmann szerint az első fejtés ideje akkor érkezik el, ha az élesztő önerjedése nagyrészt már végbement. Az élesztő ugyanis, ha leülepedett, mintegy éhező állapotba jut s ekkor a testében összegyűjtött tartalékanyagokat, illetőleg a glikogént erjeszti, így nem megy veszendőbe ez sem.

Az első fejtés idejének eltalálása a bor további fejlődésére nézve igen fontos. Tulkorai első fejtés megzavarhatja az utóerjedést s a bor nyálkás lehet, sőt ha ki nem erjedt, cukor van benne, megnyulósodhatik. De a késői fejtés is több bajt okozhat. Seprőiz, záptojásszag az előnyös mértéken túlmenő savcsökkenés s általában a bornak a különféle borbetegségek iránti hajlandósága, ezek a bornak további kezelését igen megnehezítik. A tulkésői fejtés mindenesetre nagyobb bajt okozhat, mint a tulkorai.

Az első fejtés rendes ideje a körülmények szerint november, december, január hónapokra esik, csak kivételesen későbbre. A korán szüretelt könnyű vagy gyenge és savszegény borokat korán, még november hónapban fejtjük le. A később szüretelt kemény s nagyobb szesztartalmu borok tovább maradhatnak seprőjükön. A jól kierjedt borokat előbb fejtjük le, mint azokat, amelyek lassan erjedtek ki, vagy erjedésük megakadt. A rothadt szőlőből szüretelt borokat célszerű mielőbb lefejteni, mert ezeken sok káros mikroorganizmus lehet. Meleg pincében előbb kell fejtetni, mint hidegben, mert ott a seprő bomlása előbb megindulhat. A zajos erjedés vége

Töltögető kannák.

után 8—12 hét múlva általában feithetünk, de nehéz cukordus borok megfelelő letisztulására 1—2 héttel később számíthatunk.

Al első fejtésnél nyert fejtő mennyisége, a bor minősége, a szőlő feldolgozása stb. szerint hegyi fehér és sillerboroknál 3—6 százalék, homoki fehér és sillerboroknál 5—8 százalék.

Mielőtt az első fejtést végeznénk, tájékozódni kell aziránt, hogy a lefejtendő bor a levegővel való érintkezés, vagyis oxigén felvétele után, milyen változást szenved, mert a fejtés végrehajtását aszerint végezzük. Mintát veszünk ki a borból, félig töltve pohárba vagy palackba s lefödve vagy lazán ledugaszolva 1—2 napig figyeljük. Ha a bor gyengébben vagy erősebben megzavarodik, de színe nem változik meg, akkor a fejtést nyíltan, vagyis úgy hajtjuk végre, hogy a bor a levegővel érintkezzék. Ha a bor nyálkás vagy hibásszagú, akkor a levegővel való érintkezést még fokozzuk oly módon, hogy a fejtőcsapra szellőztető rózsát alkalmazunk. Ezt a szellőztetést úgy is elérjük, ha a csapból kifolyó bor alá kis nyirfaseprőt helyezünk, a bor a nyirfavesszőn szétoszolva, ugyancsak több levegőhöz jut, mint különben.

Átfejtéskor a bort mindig tiszta és kénezett hordóba töltjük. (Hl-ként 2 g. ként égetve el.) A kénezés előzetes védekezés a borban netán megjelenő rendellenes változások ellen s megtisztulását elősegíti. Zárt fejtésnél az oxidáció teljes elkerülését is lehetővé teszi. Csak azon boroknál mellőzzük a kénezést, melynek utóerjedését késleltetni vagy zavarni nem akarjuk.

Szőlőtelepítők figyelmébe! A forgatást lehetőleg ősszel végezzük. Télen a kora tavasszal csak szükség esetén, mert utóbbi esetben az ültetésig a talaj rendszeren nem tud kellőleg megüledni. Az őszi forgatás azért is előnyösebb, mert télen át a felszínre került nyers altalaj a fagy mállasztó hatására szétporlad, megszeliődül, termékenyebbé válik s a téli hó csapadék a laza talajba mélyen beivódik. Fagyos, sáros, rögös földet nem szabad aláforgatni, tavasszal pedig ezt nehéz elkerülni. Az őszi forgatást azonban még az erősebb fagyok beállta előtt kell elvégezni, mielőtt a cserebogár pajorok a mélyebb talajrétegekbe lehúzódtak volna, a forgatást 60—70 cm. mélyen kell végrehajtani. Ha egy sor (lugas) tőkét vagy egyes tőkét telepítünk, továbbá a négy évnél régebben telepített szőlőkben végzett tőkepótlások ültetéskor minden tőke részére 1 m²-nyi területet kell megforgatni.

A szőlő téli fedése.

A fedéssel nem csak azt célozzuk, hogy a talajtakaró megvédje a tőkét, illetve a rügyeket a téli erős fagyok, ólmos esők ellen, hanem az egyuttal alapos talajmunka is, melynek következtében a föld felszíne jól megporhanyul, így a téli csapadék a talajba jól beszívódik, a fagyporlasztó tápanyag feltárási hatás jobban érvényesül. Ha a fedés még trágyázással, esetleg — kötött talajon — a sorközök mély felvágásával is összekötjük, a gyökerek tápanyag ellátása még jobb lesz. A fedést mindjárt levélhullás után, október végén, november elején ajánlatos elvégezni s erre a célra mindig csak porhanyó száraz földet használjunk fel. Sáros, rögös, fagyos földdel ne fedjünk. Fedéskor vagy minden egyes tőkét külön földhalommal takarunk be, a földet köröskörül a tőkére felhuzva, vagy pedig a sorközök földjét jobbra-balra felhantolva, megszakítás nélküli bakháttal fedjük be, hogy a metszéskor megfagyandó rügyek mind védve legyenek. Szálvesszős metszés esetén egy-két szálvesszőt lefektetve betakarunk, míg egy párat fedetlenül állva hagyunk. Így a kipállás s elfagyás ellen, egyaránt biztosítva vagyunk. A lugas tőkék tövét szintén földdel fedjük be, míg a lugas karókat szalmával, fagyapottal, több rétegű újságpapírral stb. betakarva, körülgöngyölve védjük meg a tél viszontagságaitól.

Fajtisza,
fajazonos, szavatolt csiraképességű

eredeti erfurti, hollandiai és dániai

Főzelék
Zöldség
Virág
Fű és
nemesített
takarmány
és répa

MAGVAK

„TRIFOLINO”

magtermelés és magkereskedés

Cluj, Piața Mihai Viteazul 38. szám.

Legkisebb rendelést is azonnal postázunk.
Árjegyzék ingyen. 10

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK

A hordók ászokra helyezése.

Az ászok lehet mozgatható és helyhez kötött, lehet fából, téglából, termésköböl, betonból, vasból. A puhafa ászokfák legkevésbé rontják a hordót, de hamar elkorhadnak.

Az ászok magassága kisebb hordóknál 40 cm., nagyobbaknál 30—35 cm. Általában legalább olyan magas legyen, hogy a megcsapolt hordó csapja alá telessük a kármentőt. A párhuzamosan elhelyezett két ászokgerenda vagy ászoksor távolsága egymástól kívül mérve:

7 hl-es hordóknál	—	—	80 cm.
15 "	"	"	90 "
25 "	"	"	110 "
35 "	"	"	120 "
60 "	"	"	140 "
80 "	"	"	150 "
100 "	"	"	160 "

A hordókat nem fektetjük közvetlenül az ászokra, hanem ékalaku puhafából készült kötőfákra. Az 50—60 hl-nél nagyobb hordók alá négy kötőfa elég s a hordó négy kötőfán nyugszik, anélkül, hogy az ászokhoz érne. Így a levegő jól járhatja alul a hordót s tisztogatni is könnyen lehet.

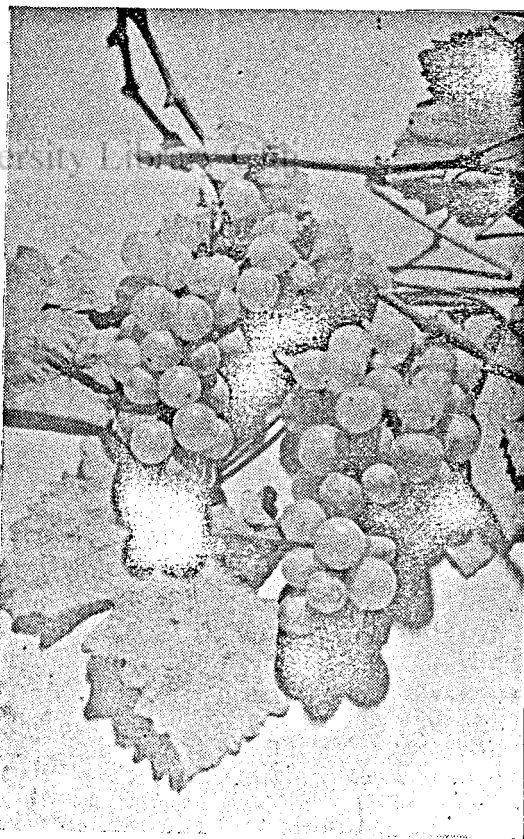
A kötőfák olyan hosszúak legyenek, hogy 25 hl-nél kisebb hordónál 2—3, nagyobbaknál 3—4 abroncsot érjenek át. A kötőfák mérete a következő:

7 hl-ig	24 cm. hosszú,	12 cm. széles,	kívül 8 cm.,	belül 2 cm
15	40	"	17	"
20	42	"	19	"
30	47	"	21	"
50	56	"	26	"

A kötőfák és párnafák puhafából készítenők, mert nem oly tartós ugyan, mint a keményfa, de nem rontja a hordót.

A hernyóenyvgyűrűk felrakása. Az enyvgyűrűket mellmagasságban kell felkötni, rövid törzsű fákra pedig a legalsó ágak alatt. A jó hernyóenyvnek sokáig ragadósnak kell maradnia, a melegben nem szabad lefolynia, hidegben pedig megkeményednie. A felrakásra alkalmas helyen elsősorban le kell simítani a fatörzs kérgét, aztán kb. 14 cm. széles vízhatlan papírt kell körben rácsavarni és alsó és felső szélén belül egy-két cm-re lekötöni. A közepére ecsettel vagy laposvégű fával 6—7 cm. szélességben s 2—3 mm. vastagságban kell felkenni a hernyóenyvet. Közvetlen a törzsre nem ajánlatos felmázolni az enyvot, mert kárt tehet a fában. Készítnek már kész hernyóenyvgyűrűket is, ezeket csak fel kell kötni a fára. A gyűrű felrakásának a helyén azért kell lesimitani a gyümölcsfák törzsét, mert

ha az enyvgyűrű papirja nem simul mindenütt a törzsre, a nőtény araszoló lepkék alatta kéregrepedésekben fölmászhatnak. Ha a kéreg igen repedésszerű, a hernyóenyvgyűrűk alatt tömjük be agyaggal a repedéseket. Felkötés után időnként felül kell vizsgálni a gyűrűket és ha a lehulló falevelek keresztben rájuk ragadnak, azokat el kell távolítani, mert rajtok keresztül, mintegy hidon, átsétálhatnak a nőtény araszoló lepkék. Ha az enyv idő előtt megszáradna, újabb enyvréteget kell a gyűrűkre feltenni. Ha a fa karós vagy ruddal van megtámasztva, a karót, illetve rudat is külön hernyóenyvgyűrűvel kell ellátni, különben ezeken vándorolnak fel a nőtény araszoló lepkék, a fa koronájába tojni. A karós fára persze nem úgy kell felrakni a hernyóenyvgyűrűt, hogy a fát karóstól együtt körülölelje, mert a fa és a karók közt védtelen ut marad. Aki így rakja fel a hernyóenyvgyűrűt, rögtön szegezzen alá egy táblácskát is ezzel a felirással: „Nőtény araszoló lepkék részére tilos az átjárás!” Talán így lesz valami hatása.

A szőlőgerezdek most örvendenek a legnagyobb megbecsülésnek. Az egyéves munkát a szüret tetőzte be.

Eladók: 15 soros vetőgépek, 12-es tárcsás borona, répvágók, ára 780 Lej. Brunner-daráló, takarmány füllesztők és más gazdasági gépek, Schoppelt Ottó Cluj, Cal. Reg. Carol 106.

Az állattenyésztők és mezőgazdasági géptulajdonosok adója.

Összeállította: **Dr. Asztalos Sándor** ügyvéd (Kolozsvár.)

A pénzügyminisztérium 1937 július 8-án kelt 114573/1937. számú körrendeletével szabályozta az állattenyésztők és hizlalók, valamint a mezőgazdasági gép- és szerszámtulajdonosok adójának kivetési módját, hogy elejét vegye a számtalan jogtalan kivetésnek. A rendelet az egyenesadók törvényének szellemében készült el és így megnyugvást kelt a gazdakörökben. A hosszabb rendelet intézkedéseit az alábbiakban foglalhatjuk össze:

1. Az egyenes adók törvénye értelmében a földadó kivetésének alapját mezőgazdasági ingatlanoknak az a jövedelme képezi, amelyet a jogosított bármely módon végzett termelés, vagy terményeinek feldolgozása révén nyer. Az állattenyésztés és hizlalás a mezőgazdasági ingatlan takarmányhozamának feldolgozásán alapszik és így szoros kapcsolatban van a mezőgazdasággal, miért is földadó alá esik. Ennél fogva ezek a mezőgazdasági kitermelési ágak — tekintet nélkül arra, hogy mily mértékben üzik őket — csak földadó alá esnek. Ha azonban az állatok eltartásához és hizlalásához nem csupán a saját ingatlan terményeit használják fel, hanem vesznek még hozzá akár kereskedőtől, akár más gazdától: az állattenyésztés és hizlalás már kereskedelem, mert a tőkének üzérkedés céljából való forgatása és így kereskedelmi adó alá is esnek, azonban csak abban a mértékben, amelyben idegen terményt használtak. Ha tehát $\frac{1}{3}$ rész saját és $\frac{2}{3}$ rész idegen terményt használtak, úgy $\frac{1}{3}$ rész csak földadó, $\frac{2}{3}$ rész pedig kereskedelmi adó alá is esik. Amennyiben a kincstári közegek a tulajdonos ingatlanának csekély kiterjedéséből azt következtetik, hogy az állattenyésztés vagy hizlalás nem történhetik a saját terményekből, akkor ez már elég ahhoz, hogy kereskedelmi adót róhassanak ki. Ugyancsak kereskedelmi adó alá esik az állattenyésztés és hizlalás, ha azt haszonbérlet végzi az általa bérelt birtok terményeivel, amikor is a haszonbérlet összes — tehát nemcsak az állattenyésztésből és hizlalásból eredő — jövedelme kereskedelmi adó alá esik. Ha azonban a haszonbérben lévő birtok 10 holdon aluli, akkor csak maga az állattenyésztés és hizlalás jövedelme esik kereskedelmi adó alá. A fenti jövedelmek 1933 április 1-ig visszamenőleg is adó-

zandók a jelen rendelet alapján, de külön büntetés nem róható ki adóeltitkolás címén.

2. A mezőgazdasági gépek és szerszámok vétele és használata céljából alakult társaságok gépeinek és szerszámainak használata következtében előálló jövedelme az alábbiak szerint adózandók. Általában a mezőgazdasági gépek használata adómentes, amíg azokat a tulajdonos a saját ingatlanának megművelésére használja. Ha azonban a szerszám, vagy gép tulajdonosa azokat a más ingatlanra vagy terménye feldolgozására is használja, a szerszám és gép jövedelme ipari adó alá esik, mert ez már a tőkének üzérkedési célból történt befektetését jelenti. Ez a szabály akkor sem változik, ha a szerszámok, vagy gépek kisbirtokosoknak e célból alakult társaságának tulajdonát képezik. Ez esetben is, ha a szerszámot, vagy gépet maguk a tulajdonosok használják, — mindegyik a saját ingatlanra vagy terménye tekintetében — az nem adózandó külön. Azonban mihelyt a szerszámot, vagy gépet oly ingatlan, vagy termény feldolgozására is használják, amelynek tulajdonosa nem részes a társaságban: a szerszám, vagy gép jövedelme ipari adó alá esik és annak megfizetésére a tulajdonos társak egyetemlegesen felelnek. Minden esetben a társaságnak a községháza által igazolt pontos névsorral kell rendelkeznie, amelyből bármikor kitűnjék a tulajdonostársak személye és igazolniok kell tudni a szerszám, vagy gép tulajdonjogát, hogy t. i. az a társaságé, illetve a társaságot alkotó tagok közös tulajdona. A községi tanács köteles az ily társaságról kimutatást készíteni. A fentiek szerinti ipari adókivetések alól eddig mentesült gépek és szerszámok tekintetében a kivetés utólag eszközölendő visszamenőleg egészen 1933 április 1-ig, azonban büntetés nem róható ki adóeltitkolás címén.

**MEZŐGAZDASÁGI BANK ÉS
TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.
CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND**

FIÓKÖZLET:

Dej, Jibou, Beclean, Zălau, Cehul-Silvaniei

Az 1937 november 15-én esedékessé váló konverziós részletek:

A csökkentett adósság Lei	Városi adós fizet Lei	Falusi adós fizet Lei
10	0.67	0.40
50	3.56	2.—
100	6.72	3.95
200	13.44	7.90
300	20.16	11.85
400	26.89	15.81
500	33.61	19.76
600	40.33	23.71
700	47.05	27.66
800	53.77	31.61
900	60.49	35.56
1.000	67.22	39.52
2.000	134.43	79.03
3.000	201.65	118.55
4.000	268.86	158.06
5.000	336.08	197.58
10.000	672.16	395.16
15.000	1008.24	592.75
50.000	3360.79	1975.82

A kiszámítás a következőképpen történik. Ha az adósság megfelelően csökkentett összege 17.460.— Lei, akkor a falusi adós által fizetendő részlet a következő:

10.000.— Lei után	672.16 Lei
5.000.— " "	336.08 "
2.000.— " "	134.43 "
400.— " "	26.89 "
50.— " "	3.36 "
10.— " "	0.67 "

összesen: 1173.61 Lei.

A kukorica szállítása.

Az Erdélyi Gazdában beszámoltunk a minisztertanács szeptember 20-iki határozatáról, mely, mint ismeretes, kimondta, hogy a vasut és a hajók nem szállíthatnak 4 százaléknál magasabb víztartalmu kukoricát. Azt is megjegyeztük, hogy ez a rendelkezés érzékenyen befolyásolja az árakat és a keresletet csökkenti. Sajnos, a bekövetkezett események teljes mértékben igazoltak bennünket, mert az árak nagyon alacsonyan indulnak. A kormány illetékes tényezőinek be kell látniok, hogy ez a rendelet végzetes csapást mér a gazdákra abban az időben, amikor a termés a közepesnél is gyengébb. Ilyen időkben rendszerint a nagy kereslet lép fel, áremelkedést vonva maga után. Most pedig éppen az ellenkezője történt. A kormánynak tehát haladéktalanul vissza kellene vonnia a kérdéses határozatát.

A vetőgépek beszerzése.

Ismeretes, hogy a kormány 2000 vetőgép vámmentes behozatalát engedélyezte. Ebből a mennyiségből az E. G. E. 300 darab vetőgép vámmentes behozatalát kapta meg, hogy ezáltal a gazdaköröket és tagjait ellássa.

Tanácsos, hogy a magyar gazdák haladéktalanul jelentsék be igényeiket, mert dec. 17-e után, ha gépet akarnak vásárolni, kénytelenek a napi üzleti árakat megfizetni.

A szesz törvény újabb módosítása.

A hivatalos lap 1937 szeptember 14-iki számában megjelent magas királyi rendelet az alábbiak szerint módosítja a szesz törvény (1932 április 22) egyes intézkedéseit:

A 39. szakasz 2. bekezdéséhez az alábbi szöveg jön: „...A legalább 2 hektár szilvással, vagy 5 hektár szőlővel rendelkező tulajdonosok is kicserélhetik jelenlegi üstjüket a monopoligazgatóság engedélyével ugyanolyan nagyságu üsttel.“

Ugyanezen szakasz 4. bekezdésében irt határidő 1942 január 1-ig nyert meghosszabbítást.

A 41. szakaszhoz új szöveggé jón a következő: „Hasonlóképpen a legalább 2 hektár szilvással, vagy 5 hektár szőlővel rendelkező tulajdonosok is nyerhetnek működési engedélyt, azonban kizárólag a saját terményük feldolgozására és a monopoligazgatóság által a tulajdon nagyságához viszonyítva megállapítandó legnagyobb üstre.“

A 153. szakasz 1. bekezdése így módosul: „A fogyasztási adó alól mentesül a termelő és családja, valamint a szőlőben, a termelés helyén, vagy a könyvekben való megterhelés helyén alkalmazott felnőtt személyzet után fejenként és évente saját fogyasztás címén 200 liter bor.“

Kérjék

új árjegyzékünket.

Őszi szállítás

megkezdődött.

Ambrosi, Fischer és Tsai

Alud, jud. Albá.

3

EGYLETI ÉLET GAZDAKÖRI ÉLET

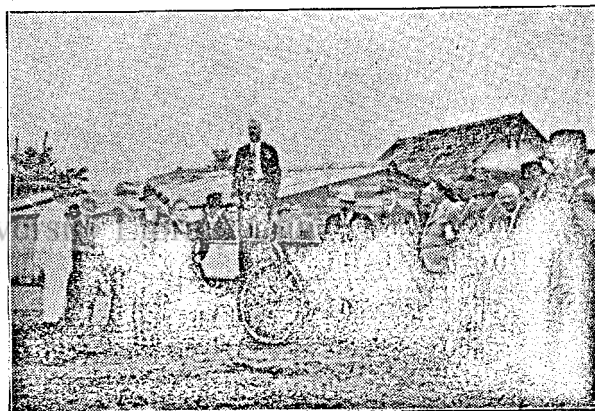
Gazdaünnep Dicsőszenmártonban.

A Küküllői Gazdasági Egylet, mint az E. G. E. fiókinézménye, október 3-án kiállítással egybekötött gazdanapot rendezett. Az ünnepélyen jelen volt Dr. Szász Pál, az E. G. E. elnöke, gróf Telki Ádám, Mikó László és Szász Ferenc E. G. E. felügyelők, Angyi Bá-lázs, a Marosmegyei Földművelésügyi igaz-gatója, báró Atzél Ede mezővári földbirtokos, Biró József kissármási földbirtokos és Deme-ter Béla, az Erdélyi Gazda szerkesztője. A nagyszámu kisgazdán kívül pedig többek kö-zött ott voltak: gr. Bethlen Ádám, Szathmáry Gyula, Sántha Károly, Szatmári István, dr. Felszeghi Sándor, dr. Bán Andor, dr. Barabás Béla, dr. Khell Bogdán, gróf Béli Gergely, dr. Scheitz Endre, Kis Mihály, Mátyás Ger-gely, Szakáts József, Szabó István, Ap-rók Gyula, dr. Felea Emil, Serer József, Maior Alexandru, Moldovan Gheorghe, Mol-nár Bertalan, id. Gvidó Béla unit. főesperes, ifj. Elzátzer Miklós, Weisz Henrik, Biebert Ferenc, Tóth Mihály, Gyalay József, Gyalay Gyula, Kovácsy Jenő, Gyárfás István, Pál Tamás, Kupfer Károly, dr. Szántó Pál, Szász József, Szász Dezső, ifj. Varga János, Fényes Andor, Dániel Mihály, Báthory Béla, Bá-thory Mihály, Káli Kálmán, Káli Dénes, Rusu Eugen, Fejér Pál radnóti esperes, Báthory Imre, Tompfly János, Molnár János, dr. Er-dős Izor, Révész Mór, dr. Szócs Mózés, Du-rugy József, Bitai Endre, Gálfalvy Sándor, Simon József, Magyarai Pál, Biró András, Bence István román kath. főesperes, Felszeghy Mihály, Felszeghy Gyula, Csepreghy János, Debreczeni Géza, Szónyi Géza, Sztrucsó Fe-renc, Jászberényi János, Vulcuti Ioan, Fehér Róbert, Nagy János, Bárdos László, Török János Márkus József, Molnár Mihály, Benkő Elek, Albert János, dr. Albert Oszkár, Kiss Elemér, gróf Bethlen Farkas, gróf Bethlen Gábor, dr. Pálffy Ferenc, Bényi József, id. Elzátzer Miklós, Miklósi István, Gufárt Já-nos stb., stb.

A megyei Gazdasági Egylet részéről Pekry Géza, Dániel Elemér és László János alelnökök, továbbá Bényi István egyleti tit-kár, akik lelkes és ügybuzgó munkával hoz-ták tető alá a szép kiállítást.

Az ünnep a különböző magyar templo-

mokban megtartott istentiszteletekkel vette kezdetét, majd az állatkiállítás megtekintésére került sor. A baromvásártéren a küküllőme-gyei magyar gazdák legszebb állataiban gyö-nyörködhetnek a járókelők. Állataik faj meg-válogatására különös súlyt helyeznek és jól tartják őket. Ennek tulajdonítható, hogy a kereskedők részéről mindig nagy érdeklődés nyilvánul meg és állományuk komoly érté-ket képvisel.

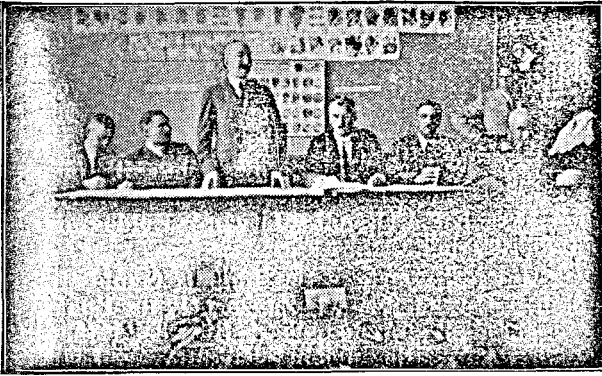
Pekry Géza megnyitja az állatkiállítást.

Pekry Géza, a megyei egylet alelnöke, nyi-totta meg a kiállítást és üdvözölte dr. Szász Pált, az EGE elnökét. Majd ismertette a kiál-lítás anyagát és nyomatékosan hangsúlyozta, hogy a jövőben még fokozottabb munkát kell kifejtetni az állattenyésztés nivójának emelé-sére.

Ezután magyar gazdákból alakult fuvós zenekar játszott szebbnél szebb magyar nó-tákat.

A bíráló bizottság időközben befejezte a munkáját, majd a gazdák a várnegyeháza felé vették útjukat, amelynek hatalmas köz-gyűlési dísztermében rendezték meg a mező-gazdasági, népművészeti és háziipari kiál-lítást.

Pekry Géza elnöki megnyitójában üdvö-zölte a megjelenteket és örömmel állapította meg, hogy dr. Szász Pál elfogadta a meghi-vást, hogy tanuja lehessen a küküllőme-gyei

Dr. Szász Pál ünnepi beszédét mondja a diszközgyűlésen.

magyar gazdatársadalom ünnepének. Ezután felkérte az E. G. E. elnökét, hogy tartsa meg ünnepi beszédét.

Dr. Szász Pál általános figyelem közepette kezdte meg előadását, amelynek első mondataiban a legteljesebb elismerését nyilvánította a látottak felett. Örömmel és a legteljesebb elégtétellel tapasztalja, hogy a magyar gazdatársadalom jelentőségének tudatában haladó szellemet képvisel és az egész tevékenysége oda irányul, hogy a talpa alatt lévő földet biztosabbá tegye.

— Végigjárva a magyar gazdák által látott vidékeket, mindenütt az élniakarás gondolatával találkozom. A magyar gazda az élniakarásával nemzeti folytonosságát akarja biztosítani. E célból minden alkalmat megragad, csak hogy tanulhasson és építő munkájával egyetemes célokat szolgáljon.

— A magyar gazdák azt is belátták, hogy egyedül a szervezkedés teremtheti meg az építőmunka feltételeit. Ennek tulajdonítható, hogy az Erdélyi Gazdasági Egylet ma már egy hatalmas családot jelent, amelybe beletartozik minden olyan Romániában élő magyare ember, akinek a megélhetését a biztos kenyér, tehát a föld jelenti. Természetesen nem elég csak többet és jobbat termelni, hanem gondoskodni kell az értékesítésről. Erdély minden részéből sürgetik az értékesítés nagy kérdésének megoldását. Nekünk viszont kötelességünk a ránk háruló feladatokat lehetőségeinkhez képest megoldani. A közvéleménynek azonban tudnia kell, hogy az ilyen problémákat, — ha azokat komolyan fogjuk fel, — először alaposan tanulmányozni kell s csak azután következik a gyakorlati része. Meggyőződésem, hogy becsületes munkával a gazdatársadalom szolgálatára lehetünk.

— Ezek a gondolatok foglalkoztattak, amikor végigtekintettem az állatkiállításon. A jövőben az állatkiállításokat meghirdetett

állatvásárokkal kell összekapcsolni, hogy a gazdákat ne csak erkölcsi elismerésben részesíthessük, hanem a piacot is megteremtjük részükre.

Beszédének további részeiben az E. G. E. eddigi tevékenységét ismertette.

Délben közebéd volt, délután pedig báró Atzél Ede szakelőadást tartott, Bíró József pedig a gazdakör mintaulését vezette be. — A háziipari és iparművészeti kiállítás több helyiséget foglalt el. Pekry Gézané vette kezébe a megrendezésnek munkáját. Gr. Bély Gergelyné, dr. Szántó Pálné és Roykó Gézané három napon keresztül reggeltől késő estig megszakitás nélkül dolgoztak.

Az első szobában a dombói gazdakör komoly gyűjteménye vonta magára az érdeklődők figyelmét, különösen egy kétszáz éves csodás szépségű terítőnek volt sok nézője. A következő szobában Dali Gyuláné és Benkő Elekné abaposztóra varrott írásos divány- és ágyterítői, lenvászonra himzett függönyei, párnái és ágyterítői váltottak ki osztatlan elismerést. Az ózdi rózsás ágynak és ládának is sok nézője akadt. A vámosgálfalvi Szász Berta-féle áttört, mintás szövött függönyöket mindenki megbámulta. Bonyha, Szőkefalva és Sövényfalva szép szőttes törülközőket és abroszokat állított ki. Radnót régi szőrabroszokat, Nagykend viszont gyönyörűen himzett abrosz- és párnaesupokat. Désfalva gyűjteménye szebbnél-szebb szőtte-sekből állott, a koródszentmártoni anyagban különösen egy felvetett ágy mellett a virágos láda, egy százesztendő gyapjuterítő és egy szép régi festett kulacs egészítette ki az igazán művészi látványt. Szalma Istvánné balavásári tanítónő igen szép gyűjteményt hozott be, három kis iskolás lányka magyar ruhában pergették az orsót és csengő enekükkel minden látogatót odacsaltak.

Részlet a háziipari kiállításról.

A kiállítás díjazása.

Üszökökért.

I. díj. Arany: Szász Ferenc Gálfalva. II. díj. Ezüst: Szabó Miklós Dicsőszentmárton. III. díj. Oklevél: Dániel Elemér Gálfalva. IV. díj. Bronz: Végh Ferenc Szőkefalva. V. díj. Oklevél: Dali Gyula Csávás, Szász András Csüdötélke, Csiki József Dicsőszentmárton, Ferenc István Szőkefalva, Végh Ferenc Szőkefalva.

Borjúkért.

I. díj 500 lei. Dr. Szász Pál adománya. Antal János Dicsőszentmárton, II. díj. Bronz: Papp István Csávás. III. díj. Oklevél: Ozsváth Mihály Dicsőszentmárton, Keszegh Pál Béla Gálfalva, Durugy János Dicsőszentmárton, Sebő Ferenc Bethlenszentmiklós, Bordi János Dicsőszentmárton, Tóth János Sövényfalva.

Bikákért.

I. díj. Ezüst: Mátyus Gergely Szőkefalva. II. díj. Oklevél: Gyárfás Elemér Borzás, Salamon Lajos Szőkefalva, Gróf Haller Jenő Küküllővár.

Tehenekért.

I. díj. 500 lei. Dr. Szász Pál adománya. Csiki József Dicsőszentmárton. II. díj. Ezüst: Gyárfás Elemér Borzás. III. díj. Bronz: Ferencz István Szőkefalva, Bartha József Dicsőszentmárton, Szabó Miklós Dicsőszentmárton, Miklós János Dombó, Bordi András Dicsőszentmárton, Dali Gyula Csávás, Füleki András Dicsőszentmárton, Németh Ferenc Buzásbesenyő.

Sertésekért.

I. díj. Oklevél: Miklós András Dombó, Antal János Dicsőszentmárton, Mózes Albert Szőkefalva.

Csikóért.

I. díj: Dániel Elemér Gálfalva.

Gabonabírálat.

I. díj. Arany: László János Szőkefalva bánkúti 1205. búza. Róm. kath. gazdasági iskola Radnót általános gabonakiállításaiért. II. díj. Bronz: Dézsi Ferenc Bonyha bánkúti 1205. búza. Szász Sándor Küküllővár tavaszi esőré árpa.

Oklevelet nyertek: Dr. Gyárfás Elemér Borzás zab, Antal János Dicsőszentmárton bánkúti 1205. búza. Dániel Elemér Vámosgálfalva 8 soros pensylvániai kukorica.

Könyveket nyertek: Porkoláb Ferenc Bükkös, bánkúti 1205. búza. Ruzs Géza Radnóth, tavaszi árpa, Németh Ferenc Buzásbesenyő, tavaszi árpa, Szabó Samu Dombó, nyári lófogú kukorica. Özv. Vajda Béláné Vámosgálfalva, alesuti nyári kukoricával, Gyalay Gyula fehér csemege kukorica, Trombitás János Radnóth bánkúti lófogú kukorica, Hidi Imre Vámosgálfalva, búzájával. Besenyei András Csüdötélke 1205. búzájával, Szász András gazdaság az 1205. sz. búzájával. Ferenczy János Mártoné Szőkefalva kunopi búzájával.

Gyári ipar.

I. díj. Arany: Nitrogén, Erdélyi üveggyár, „Siculia“ R. T., Cluj permetező.

Oklevelet nyertek: Autotechnica Dicsőszentmárton szőlő sajtójáért, Aprók Gyula Szőkefalva gazdasági felszerelésekért.

Borbírálat.

I. díj. Arany: Báró P. Horváth Arthur Szőkefalva, Leányka 1936-ból. Ezüst: Orendi István Boldogfalva, Királyleányka 1936-ból. Bronz: Jankó János Boldogfalva, vegyes 1934-ből. Scheerer József Hosszuaszó, Szürkebarát 1936-ból.

Oklevelet nyertek: Eperjessy Béla Mikefalva, Vegyes 1934-ből, Gróf Bethlen Adám Bonyha, Vegyes 1935-ből, Orendi István Boldogfalva, Leányka 1936-ból.

Szakkönyvet nyertek: Szathmáry Gyula Harangláb, Leányka 1936-ból, Zayzon Gyula Bükkös, Vegyes 1936-ból, László Albert Bükkös, 1934. évi borával, Gróf Haller Jenőné Küküllővár, Leányka 1936-ból, Gróf Schomsich Tihamérné Kiskend, Asszó 1934-ből, Szász János Mihályé Szőkefalva, Leányka 1936-ból, László János Szőkefalva, Sowignon 1928-ból, Márkus József Dombó, Neuburger 1936-ból.

Szőlőbírálat.

I. osztályu oklevél: Dr. Scheitz Endre Bonyha, Afuz Albert. II. számú oklevél: Dániel Elemér Gálfalva, általános szőlő gyűjteményért, kihangsúlyozva Szürkebarát és Chasselar.

Gyümölcsbírálat.

I. osztályu oklevél: Kupfer Károlyné Borzás, általános körte és alma kollekcijájáért. II. osztályu oklevél: Dr. Khell Bogdán Dicsőszentmárton, hibamentes gyümölcséért. III. osztályu oklevél: Márkus József Dombó, kifogástalan körte példányaiért.

Zöldségbírálat.

I. osztályu oklevél: Róm. kath. gazdasági iskola Radnót összes kertészeti termékeiért. II. osztályu oklevél: Mihály György Marosugra, összes terményeiért.

GAZDÁK!

Vegyétek a bevált, híres csepeli

WEISS MANFRED-féle

mezőgazdasági gépeket, ugymint:

ekéket,
vetőgépeket,
permetezőket,
serleges kutakat,
boronákat,
gyümölcs és szőlőpréseket,
kukoricamorzsolókat,
darológépeket,
szecskavágókat,
takarmány-füllesztőket,
saraboló és huzókapákat stb.

Árakkal és katalogusokkal készséggel szolgál a gyár romániai képviselője:

„FIMET”

S.A.R. pt. Comerțul de Fier și Metale

București, Str. Fantanica 40

A háziipar és népművészeti kiállítás díjazottjai.
I. Aranyérem: Ref. Nőszövetség Balavásár.
Ezüstérem: Ref. Nőszövetség Gálfalva, Gazdakör Désfalva, Bronzérem: Gazdakör Dombó, Ref. Nőszövetség Ozd.

Oklevelet nyertek:

Unit. Nőegylet Dombó, Dali Gyuláné Csávás, Benkő Elekné Széplak, Unit elemi iskola Dicsőszentmárton, Unit. Gazdakör Dombó, Szász Berta Vámosgálfalva, Szabó Andrásné Vámosgálfalva, Kádár Istvánné Vámosgálfalva, Resch Józsefné

Kóródszentmárton, Szalma Berta Balavásár, Unit. Nőszövetség Dicsőszentmárton, Ref. Nőszövetség Bonyha, Pap Ferencné Désfalva, Keresztes Lajosné Désfalva, Szalma Istvánné Balavásár.

Kézpénzjutalmat nyertek:

Unit. elemi iskola Dicsőszentmárton, Ferencz Józsefné Sövényfalva, Református Nőszövetség Szőkefalva, Gazdakör Dombó, Ref. Nőszövetség Kóródszentmárton, Szász Panna Radnóth, Ref. Nőszövetség Kiskend, Ref. Nőszövetség Bonyha, Benkő Elekné Széplak.

Az 1937—38. évi téli gazdasági tanfolyamok.

Nincs messze az idő, amikor a haladni, tanulni vágyó kisgazdák, a külső mezei munkák befejezése után, ismét összegyűlnek, hogy meghallgassák magasabb képzettségű gazdatestvéreik előadásait, tanításait, utmutatásait. A tanulás után pedig a jövőben a tanácsok meghallgatásával dolgozzanak.

Az E. G. E. téli gazdasági tanfolyamai Erdélyszerte november hó második felében veszik kezdetüket. A nagy érdeklődésből arra lehet következtetni, hogy a tavalyinál lényegesen nagyobb számban iratkoznak be. Természetesen ezuttal is számítunk a Földművelésügyi minisztérium jóakaratu támogatására, amit különben az előző tanfolyamoknál se nélkülöztünk.

A most induló tanfolyamok már az első kísérlet tapasztalatainak alapján születnek meg és a meghatározott tanrend és munkaterv alapján fognak lebonyolódni.

Minden felesleges, időrabló, csak az általános ismereteket szolgáló anyag, mellőzve lesz, szigorúan fogunk ragaszkodni azoknak a szakismereteknek terjesztéséhez, amelyekre kisgazdáinknak a legnagyobb szükségük van, hogy azoknak megismerése, alapos megértése és tökéletes elsajátítása által, eddigi gazdálkodásukat jövedelmezőbbé, korszerűbbé és ésszerűbbé tehessék.

A talajművelésnek, gyümölcstermelésnek, állattenyésztésnek, takarmányozásnak, trágyázásnak stb., egyszerűen a mezőgazdaság összes ágainak olyan szabályai vannak, amelyek betartása, követése esetén a kívánt eredmény, a jövedelmező, jó eredményekkel járó gazdálkodás nem maradhat el, viszont ame-

lyeknek mellőzése, nem alkalmazása, nem követése elkerülhetetlenül romlásba dönti a gazdát és annak elszegényedésére vezet. E tiz parancsolathoz hasonló szabályok megismeretése, megvilágítása, legaprólékosabb megmagyarázása lesz az idej tanfolyamainkon működő előadóink kötelessége. Ujra és újra vissza kell térniök a tanfolyam tartama alatt a legfontosabb mezőgazdasági tennivalók hangoztatására. A hallgatóságba kell idegződnie, a vérebe kell átmennie a modern, okszerű, nem erőpocsékló, hanem az erővel takarékosan bánó, mégis szép eredményeket felmutató, okszerű mezőgazdaság minden alaptétele, amelyekre egy kisgazdának szüksége van és amelyek nélkül nem haladhat a korrall és nem tarthatja fenn magát a mai időkben, a létfenntartásért folyó kemény küzdelemben. A magyar kisgazdának ma nem szabad megelegednie azzal, hogy vagyonát csak megtartja, hanem azt gyarapítani kell, gyermekeinek jövője, jóléte érdekében. Ezt a kötelességét azonban csak úgy teljesítheti, ha földjét úgy műveli, ahogy azt a mezőgazdasági tudás előírja, állatait úgy tartja és úgy neveli, szőlőjét, gyümölcsét úgy kezeli, ahogy azt a tapasztalatok, számtalan kísérlet alapján kikrisályosodott szabályok előírják. Ezeket azonban csak úgy ismerheti, értheti és kedvelheti meg, ha tanul, meghallgatja figyelemmel tanárainak előadásait, szóval részt vesz azokon a tanfolyamokon, amelyeket évről évre ezért rendez meg egyesületünk. Ezért szólítja az idén s egyesületünk a tantermekbe kisgazdáinkat szeretettel, értük aggódó szívvel, a legjobb, legtisztább szándékkal.

Biztosítsunk
a mi intézetünknel, a

Minerva

Népszerű feltételek!
Olcsó díjak!

Biztosító Rt.-nál, Cluj.

A szászrégeni gazdanap.

A magyar hét keretében október 14-én zajlott le a szászrégeni gazdanap, amelynek különös jelentőséget az a tény kölcsönözött, hogy kifejezetten vegyes etnikai terület és magyar, román, továbbá szász gazdák lakják.

Az E. G. E. részéről Máriaffi Lajos elnök, Mikó László és Szász Ferenc E. G. E. felügyelők és Anghi Balázs Szövetségi igazgató jelentek meg. A gazdanapon hatalmas tömeg vett részt. A megnyitó beszédet Máriaffi Lajos tartotta.

— Az Erdélyi Gazdasági Egylet vezetőségének megbízásából jöttem el a mai ünnepélyes gazdamegmozdulásra, — mondotta, — hogy annak szeretetteljes üdvözlését tolmácsoljam Szászrégen és vidéke magyar gazdaközönségének. Amikor ennek a megbízatásnak örömmel teszek eleget, mindenekelőtt mély alattvalói hódolattal és hálával fordulok országunk első mezőgazdája, II. Károly király Ófelségének nemes alakja felé, ki mindig annyi szeretettel és megértéssel karolja fel földműves népünk és mezőgazdaságunk érdekeit és a mi tevékenységünk iránt is tanujelét adta magas érdeklődésének, különben ennek az itteni megmozdulásnak négy szempont kölcsönöz különös fontosságot.

— Először az, hogy az itteni magyarság éppúgy, mint az erdélyi magyarság többi részei, **tanubizonyítást tesz arról a komoly és felelősségteljes munkáról, amelyet itt saját érdekében és azon keresztül az állam érdekében kifejt és ezzel bizonyítja azt, hogy szilárdul el van tökéelve itt ezen a földön tovább élni saját népi életét, a mai állam keretei közé helyezkedve, ahol ősei hosszú évszázadokon keresztül éltek és küzdöttek nemcsak a saját, hanem az egyetemes emberi kultúra fennmaradása és fejlődése érdekében.** Ennek lehetővé tétele az állam és az itt élő népek érdekében országunk egyik legégetőbb szükségessége, amely sürgős megoldásra vár.

— Másodszor az, hogy ez a megmozdulás éppen itt, ezen a vidéken, ahol a három erdélyi nemzet oly szoros közösségben él egymás mellett, hathatósan szorgalmazza az egymás kölcsönös megismerését, amely a kölcsönös megbecsüléshez vezet, s amelyet csak egy lépés választ el a szeretettől, — ha megteremtik ennek feltételeit. Szolgálja tehát az a megmozdulás az itt élő népek kölcsönös bizalmán és szeretetén alapuló együttélésnek magasabb és építő gondolatát.

— Harmadszor az, hogy ez a megmozdulás az összes magyar társadalmi rétegek

együttműködésének az eredménye és így gyakorlatban vitte keresztül azt az évek óta leszűrt és sokszor hangoztatott igazságot, hogy meg kell szűnjenek közöttünk a társadalmi, osztály, hivatási és egyéb választó falak, amelyek népeink teljes kifejlődését gyakran oly hátrányosan befolyásolják, sőt lehetetlenné is tették.

— És végül, negyedszer az, hogy ez a megmozdulás erőteljes megnyilatkozása Szászrégen és vidéke magyar gazdatársadalma azon óhajának és akaratának, hogy **intenzíven bekapcsolódjon az E. G. E. tavaly beindított mozgalmába és munkájába.**

Az E. G. E. programját és munkáját azt hiszem mindnyájan ismerik, én ezzel kapcsolatosan csak az elnök szavait idézem emlékezetükbe: „Az E. G. E. és annak vezetősége becsülettel akarja szolgálni magyar gazdatársait.”

Majd így folytatja:

— A tél folyamán felkeresik Önöket otthonaikban kiküldötteink, hogy az itteni magyar gazdatársadalom megszervezését beindítsák és végre is hajtsák. Fogadják őket bizalommal és szeretettel és lelkes támogatással, közreműködésükkel tegyék lehetővé önzetlen munkájuk sikeres elvégzését. Legyenek tisztában azzal, hogy amikor az E. G. E.-t és annak célkitűzéseit szolgálják, akkor a saját érdekükben járnak el azzal és az erdélyi magyarság, továbbá az állam érdekeit is lényegesen előmozdítják.

Dr. Szabó Béla, a „Magyar Hét” lelkes rendezője.

— Végezetül csak arra kérem még Önöket, hogy ez ne legyen egy szalmaláng fellobbanása, amely a hét lezajlása után nyomtalanul kialszik, hanem egy erős tűz kigyulása, amely lángralobbant minden magyar szívet, Szászágrán és vidékén, — azon magasztos szent cél szolgálatában, — amely ezt a hetet megillette és áthatotta.

— Ennek a gondolatnak beteljesedése reményében ezennel megnyitom a gazdanapot és a mezőgazdasági kiállítást.

Az elnöki megnyitó után Szász Ferenc E. G. E. felügyelő tartott értékes szakelőadást a buzatermelésről. Beszért az E. G. E. tavalyi buzavetőmag akciójáról. Elek és Béla a tejtermelés fontosságát hangsúlyozta.

Angli Balázs pedig gyümölcskertészeti szakelőadásával érdemelt ki elismerést.

Szabó Béla a magyar hét és a gazdanap fáradhatatlan és önzetlen rendezője, meghatódva mondott köszönetet aze előadásokért, amire Mikó László válaszolt, kijelentve, hogy ugy az E. G. E., valamint annak fiókintézménye, a Földműves Szövetség önként vállalt nemes kötelességet teljesít, amikor a gazdatársadalmat összefogja és érdekeiért sikra száll.

Ezután megtekintették a mezőgazdasági és ipari kiállítást, amely a magyar gazdák és kisiparosok gyönyörű munkateljesítményének a kifejezője.

Az E. G. E. vetőmagterjesztésének jövője.

Egyesületünk folyó év őszén, tavaly megkezdett buzavetőmagakciója rendjén, közvetlen és közvetett módon, tagjait és gazdaköreit, nem kevesebb, mint 100 vagon nemesített buzavetőmaghoz juttatta. A jövő évi vetőmagterjesztés előkészítése már ez év őszén megindult. 416 kat. holdat kitevő szaporítótelep lett felállítva Erdély különböző vidékein, nemes buzavetőmag szaporítása céljából. De a 100 vagon, ezenkívül az elvetett nemes buzavetőmag is megsokszorozódik. A termelőke most már maguk fogják ezt tovább terjeszteni.

A jövő évben egyesületünk arra fog törekedni, hogy egy vidéken csak egyféle buzafeleség kerüljön kiosztásra, hogy a fajtakeveredést lehetőleg elkerüljék. Jövő őszre eredeti magvak behozatala van ervbe véve, tekintettel arra, hogy okvetlenül szükséges az elfajzó, fajtakeveredett buzavetőmagvak kicserélése, de nagy szükség mutatkozik néhány az ország területén nem kapható, buza-fajta behozatalára és terjesztésére, — eredeti bányai 1014, 1001, 1205-ös és — újdonság gyanánt — a nagyon bevált és sok vidéken hön óhajtott, legújabb kinemesített Székács 1055-ös és 1242-es buzafeleségek szaporítására lenne szükség, hogy 1939-ben már kiosztásra kerüljenek.

Az E. G. E. vetőmagakciója nagyfontosságú eszköze ma már a buzatermelés egységesítésének és komoly segítőtársa a mezőgazdasági kamarák nemesített vetőmagterjesztő működésének.

Egyesületünk fajburgonya vetőmag és koránérő, de bőtermő tengeriféleségek terjesztését is tervezi, ami iránt gazdaközönségünk soraiban általános óhaj nyilvánult meg.

Készülünk az E.G.E. vetőmagkiállítására.

Ismeretes, hogy az E. G. E. minden esztendőben s így 1938 február havában is megrendezi vetőmagkiállítását és vásárját. Az egyesülethez állandóan érkeznek a különböző tavaszi gabonaféleségek, gumók, valamint takarmánynövények vetőmagvai, illetve gumói iránt való megkeresések. Tekintettel arra, hogy a vetőmagkiállítás és vásárnak egyik legfontosabb célja az, hogy a gazdák a közvetítőkereskedelem kizárásával jussanak hozzá szükségleteikhez, kívánatos volna, hogy a kiállításon minden olyan gazdatársunk részt vegyen, akinek eladó vetőmag, vagy gumókészlete van.

A kiállításon való részvétel köztudomású, hogy az E. G. E. tagjai részére díjtalan ugy, hogy a kiállításon való részvétel a gazdák részére anyagi megterhelést nem jelent. A kiállításra való bejelentéseket már most elfogadja az egyesület.

Gazdanap Nagykapuson. Vasárnap, a környékbeli magyar falvak gazdáinak részvételével gazdanap zajlott le Nagykapuson. Megrendezését többek között az az elhatározás tette szükségessé, hogy a falu át akart térni a nyomásos rendszerről a szabad gazdálkodás rendszerére. Reggel istentisztelet volt, melynek keretében Ady László ref. lelkes hirdette az Igét. Szász Ferenc, az E. G. E. kerületi felügyelője, a gazdákkal bejárta a határt, majd részletesen megvitatták a szabad gazdálkodás rendszerét, ugy jogi, mint gazdasági szempontból. A mezőgazdasági kiállítás nagy érdeklődést váltott ki. A gazdáknak meg van a haladás vágya és ebből a szempontból is elismerésre méltó tevékenységet fejtenek ki.

Súlyos panaszok a lóhere értékesítése körül.

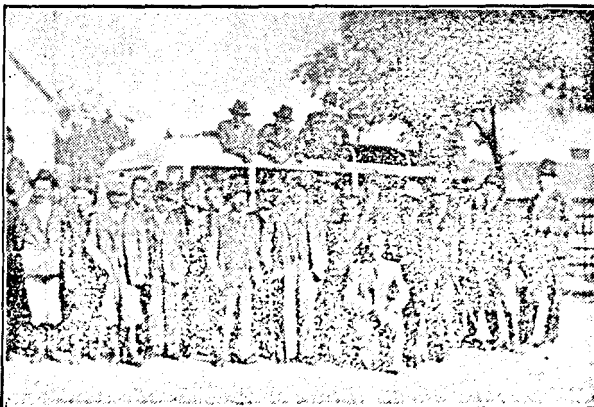
A lóheremagot termelő gazdák körében rendkívül nagy elkeseredés uralkodik. Mindenki azt remélte, hogy az árak megfelelő színvonalat érnek el és ilyenformán megtalálják számításukat. Sajnos, ezúttal is csalódtak, mert a lóhere 22 lejjel indult és azóta sem emelkedtek az árak. A kereskedők az alku során azt válaszolják, hogy elvesztették a legnagyobb piacukat, Németországot, mert maximálták a heremag árát és a német földművelésügyi minisztérium egyelőre nem hajlandó rendeletén változtatni. Most azonban kipattant a titok, a napokban Nagyváradon fontos, bizalmas értekezletet tartottak a heremagkereskedők és kartellbe tömörültek. Elhatározták, hogy a lóheremagért 22 lej 50 baninál magasabb összeget nem fizetnek, akkor, amikor a közeli országokban majdnem 100 százalékkal magasabbak az árak.

A kormány pedig tétlenül a nézi a történeteket és egyetlen lépéssel sem igyekezett a gazdatársadalom támogatására sietni. A buza kivitelnél kötelezettségeket róttak az exportőrökre, igyekeztek megfelelő árszínvonalat biztosítani, de a lóherénél feltűnő a csend és utolszólván nem is foglalkoznak a kérdéssel. Tudomásunk szerint nemrégiben életbe lépett a kartell-törvény, mely egyforma jogokat és kötelezettségeket tartalmaz a lóherekereskedők kartelljére is.

A kormánynak haladéktalanul ki kellene vizsgálnia az ügyet és megtennie a szükséges lépéseket.

Értesüléseink szerint a gyengének nevezett német piacra a napokban több mint 100 vagon romániai lóherét szállítottak és Amerika felé is közel 40 vagonnal irányítottak. Az exportnak ez csak a kezdete, ami folytatódni fog. A közvetítő kereskedelem a rendnél sokkal nagyobb hasznot vág zsebre.

A földművelésügyi és szövetkezetügyi mi-

A Marosmegyei Földműves Szövetség, mint ismeretes tanulmányi kirándulást rendezett. A felvétel Kolozsváron készült.

nisztérium állapítsa meg pontosan, hogy az exportőrök mennyit kapnak a külföldi piacon lóheréért, mennyibe kerül a szállítás és különböző illetékeknek a díja és mennyi a közvetítő kereskedelem tiszta haszna. Ilyen uton tiszta helyzetet lehet teremteni és az intézkedésekkel nem akkor fognak közbelépni, amikor már a gazdák kényszerhelyzetükben tudtak az árun, hanem megelőzik a bajokat.

Az idén is megrendezik a gyümölcseshetet.
A szövetkezetügyi minisztériumban értekezletet tartottak, mely alkalommal elhatározták, hogy rövidesen országszerte megrendezik a gyümölcseshetet, hogy ezáltal az értékesítés kérdését közelebb vigyék a megoldáshoz.

Tagdíj nyújtás.

Az E. G. E. titkári hivatalához a következő tagdíjak küldettek be:

5000 lej alapító díjat fizetett: B. S. M.-szenyel, K. K. Feketefalu.

1937. évre 60 lej tagdíjat fizetett: N. S. Medgyes, N. F., Ref. Egyh. Tövis, Z. P. Cziczke, K. K. Kőszeremete, Sz. M. 14, E. J. 7, D. J., M. R. A., ifj. G. M., R. M. Taes, D. P. Alsócsernáton, B. J. Szucság, K. J. Csermő, Gazdakör Gelence (120), K. V. Bueuresti, Hitelszövetkezet Vadász, N. E. Bergenye, Gazdakör Inaktelke (120), K. B. Jedd (120), T. F. Terebesti, Gy. Á. M.-vásárhely (30), V. G. Temesvár, B. A. Vajda, J. L. Nagyvárad, B. S. Diószeg, K. F. Nagyszalonta, Cz. K. Nagyvárad (120), L. J. Nagyenyed, Gazdakör Csernát-falu (1936. évre), P. L., B. L., Sz. S. (120) Kolozsvár, T. M. Bordos, Gazdakör Szászfenes, Sz. F. Aranykut, F. K. M.-koppánd, Kol. Gazd. Egylet Kolozsvár, H. F. Hosszuzmező, Gy. Á. Kolozsvár, Hitelszöv. Bihar (1936. évre), V. I. M.-vásárhely, B. G. Vulkán.

1938. évre 60 lej tagdíjat fizetett: Cz. J. Szentgerice, Cs. D. Kövend, Á. M. M.-ludas, K. J. Sántion, K. I. Sz.-bajos, A. B., S. Ö. Selymesilosva, K. Gy. Ráton, M. A. Kémár, L. Gy. Búrgezd, dr. K. S., dr. S. V., L. L. Sz.-somlyó, Cz. B. Czigányi, Gazdakör Somkerek, P. Á. Smig, S. A., R. M., Cs. M., K. Á. Kézdivásárhely, B. K. Kézdiszentlélek, M. G. Ikafalva, V. J., L. A. Futásfalva, Cs. Á. Gelence, H. F. Székelyfalva, Á. M. Kerelőszentpál, E. M. Felsőrákos, D. I. Urziceni (80), A. G., F. I. Karczfalva, K. Ö. Marosludas, T. M. Bordos (40), M. I. Nagyszalonta, özv. Sz. F.-né, O. L. Feldoboly, T. L. Kolozsvár, O. L. Vizsolya, V. I. A., Sz. J. Gernyeszeg, F. J., B. K. M.-koppánd, F. L. Marosesucs, T. J. M.-koppánd (1939), N. Gy. M.-sárpatok (30), K. L. Herepea (30), T. F. Csiba, S. F. Ulies, Sz. J. Tövis, Cs. D. Somogyom, K. G., R. I. N.-enyed, P. Gy. Börvely, S. J. M.-nagyak, F. B. Jeledinci, B. K. Kibéd, ifj. J. S. Ipp, D. Gy. Nagyajta, B. B. Kisbács, Gy. V. Petriceni, R. M. Értkörtvélyes.

Kérdés - Felelet

Afus Ali csemegeszőlőfajta termelése.

Válasz Vincezi Piroksa kérdésére (Marosludas)

A csemegeszőlő termelésének fellendülése óta szőlőgazdáink fokozott mértékben érdeklődnek a jóízű, mutatós és jól szállítható fajok iránt. Ezen érdeklődés központjában jogosan áll az Afus Ali, mely előnyös tulajdonságainál fogva, legjobban szállítható, eltehető s ezáltal legjobban értékesíthető csemegeszőlő.

Nagybani termelését a bolgárok kezdték meg, már közvetlenül a háboru után s mivel a külföldi piac szívesen vásárolta meg az egyöntetű, zamatos és a szállítást jól bíró árut, nagymértékben kiszorította a hazai szőlőkiviteleinket.

Ha a versenyben nem akarunk végleg alul maradni, nekünk is szép, mutatós, tartós, nem rothadó szőlővel kell a külföldi vevőt kiszolgáltatnunk, amit annál könnyebben megtehetünk, mert — ha nem is mindenütt, de a legtöbb szőlővidékünkön, hegyeink déli lejtőin, a bolgárokénál sokkal izletesebb, szebb, színesebb csemegeszőlő termelhető.

Az Afus Alinak sok előnye mellett vannak hátrányos tulajdonságai is, amelyek korlátot szabnak elterjedésének.

Az Afus Ali Kisázsiból származik s hozzánk tulnyomórészt Bulgáriából került. Mivel azonban a bolgárok tiltják a vesszők kivitelét, sok vessző csempészuton jutott hozzánk.

A fajtaazonosságára tehát szaporításkor, telepítéskor mindig nagyon ügyeljünk s a vesszőt mindég csak megbízható szőlőtelepről, vesszőkereskedőtől vegyük.

Az Afus Ali tőkéje erős, vesszői erősek, de nem tulvilágosak, hosszuziűiek, világosbarna színűek. A tőke gyorsfejlődésű, inkább csak gyökeres vesszővel, oltvánnyal érdemes telepíteni. Leveli középnagvok, három-öt karélyuak, mélyen bevágott öblökkel, a vállöböl mély, „U” alakú nyílt vagy alig zárt, a levélszél tompán, egyenetlenül fogazott, a levéllemez erős szövetű, sima, alul csupasz. Egyenetlenül virágozik és jól termékenyül. Fürtjei igen nagyok, inkább lazák, mint tömöttök, főbnyire vállasok, hosszúak, de általában rövid, fémött fürtök. Bogvói egyenetlenül igen nagyok, néha csaknem szilvanagyságúak, datolyára, makkra emlé-

keztetően jellegzetesen hosszukás, ovális alakúak. Vastaghajuak, keményhúsúak, ropogós zöldesfehérek, jól beérve viaszsárgák, napos oldalukon sokszor rozsdások, gyengén hamvasak, szárukhoz erősen apadók, édes, jellegtelen kellemes zamatuak. Nehezen rothad, jól csomagolható s szállítható, télire eltéve (felaggatva), késő tavaszig is töppedés nélkül eláll.

Talaj és fekvés iránt azonban igényes. Késői érésű, csak kimondottan meleg, napos, déli fekvésbe való, ahol a nálunk elterjedtebb késői csemegeszőlőfajtákkal (Hamburgi muskotály, Kecskecsü-félék stb.) egyidőben, szeptember végén, október elején érik.

Mint a sok napot igénylő késői fajta, az árnyékolást, sűrű ültetést nem tűri. Erős tenyészete, nagy lombozata miatt a rendesnél több helyet kíván, tehát ajánlatos a szokásosnál nagyobb sor- s tőketávra, 120—120 cm-re ültetni, bár trágya- s nedvességigénye közepesnek mondható. A jóerőben levő talajt nagyon szereti, a trágyázást nagyon meghájlja.

A betegséggel szemben az Afus Ali sem nem ellenállóbb, sem nem érzékenyebb a többi csemegeszőlő-fajtáknál, a rothadásnak azonban jól ellentáll. A védekezőszerek, különösen a rosszul közömbösített vagy tulerős bórdőlé-perzselések iránt érzékeny s ezért ajánlatosabb inkább gyakrabban, de gyengébb (háromnegyed—egyszázalékos) oldattal permetezni.

Egészbevéve tehát, ott, ahol a fekvés elég meleg, a talaj elég tápanyagos s nem túl száraz, az Afus Ali termesztését érdemes felkarolni, mert jól s biztosan értékesíthető, ami különösen a kis szőlőgazdáknak érdeke.

Nagyenyedi „Kisegítő” Takarékpénztár Rt.

Aiud, jud. Alba.

Fiók: Ocna-Mureşului—Marosujvár. — Postatakarékpénztári csekszámla: 43007. Gírószám: A-B N R. nál. — Alapítatott 1871-ben. — Teljesen befizetett részvénytőke: 10 millió Lei. Tartalékok: cca. 10 millió Lei. — Foglalkozik a barküzlet minden ágával. 172.

Rejtvény

Kérdés:

1. Mikor itassuk istállózott marháinkat télen, hogy a takarmány jól kihasználható legyen?

Megfejtési határidő november 15.

A helyes válasz beküldői között 6 darab gazdasági tárgyú könyvet sorsolunk ki. I. díj 3 drb. gazdasági tárgyú könyv, II. díj 2 drb. gazdasági tárgyú könyv, III. díj 1 drb. gazdasági tárgyú könyv.

Az Erdélyi Gazda október 1-iki számának rejtvény rovatában a következő kérdést tettük fel: Melyik buza jobb minőségű, amelyiknek lisztjéből nagy lukacsu kenyér sü-

hető, vagy sok apró lukaccsal bíró kenyér.

A helyes felelet a kérdésre az, hogy a sok lyukaccsal bíró kenyér lisztje jobb minőségű. Ennek az a magyarázata, hogy a buzának igen sok a sikértartalma. Ha nagy lyukacsu a kenyér, annak az a magyarázata, hogy a lisztnek bár van sikértartalma, de nem jó minőségű siker, mert nem nyulik eléggé és amikor nő a kenyér, a sikérszálak elszakadnak és ennek következménye a nagy lyukak képződése. Ezek szerint tehát a jó minőségű buza az, amelyiknek a lisztjében sok apró lyukacsu kenyér süthető. Helyes megfejtés nem érkezett be.

Néhány nap múlva megjelenik az Erdélyi Gazda naptára.

Az Erdélyi Gazda 1938. évi naptárának már utolsó iveri is elkészültek a nyomdában s néhány nap múlva oda kerül a gazda asztalára, hogy mint világító fáklya mutassa az utat Erdély magyar földmivelő népének. Lásza, merre kell haladnia jólétének biztosítása érdekében.

Az Erdélyi Gazda Naptára a régi kisebb formától eltérően, lényegesen bővített terjedelemben, könyvalakban jelenik meg. Gazdag tartalommal, dióhéjban, tudományos alapon, de népies modorban megírva, magában foglalja mindazt, amit a haladó szellemű magyar gazdának tudnia kell.

A naptár olvasásával minden gazda érezni fogja, hogy ő annak a hatalmas családnak a tagja, mely a legméltóbb kifejezője összes érdekeinek. Az Erdélyi Gazdasági Egylet működési területe és érdeklődési köre kiterjed a magyar gazdák összes létkérdéseire, bajaira és jövőbeni célkitűzéseire.

Az E. G. E. gazdasági tanfolyamok, gazdanapok rendezésével, nemesített vetőmag, trágya, sertés, apaállatok, kedvezményes áru mezőgazdasági gépek kiosztásával, az Erdélyi Gazda kiadásával és különféle közérdekű akcióival stb. igyekezik a magyar gazdatársadalom segítségére lenni. A mezőgazdasági ismeretek terjesztésével pedig az új és jobb életlehetőségek feltételeit teremti meg. A tudás fegyverével, a szervezettség erejével és a betű hatalmával küzd a magyar gazdatársadalom öntudatosítása érdekében.

Az E. G. E.-nek nagy áldozatot jelent a napárnak új formában, nagyobb terjedelemben való kiadása, de a cél érdekében mindent elkövet.

Az Erdélyi Gazda naptára a gazdáknak íródott, tehát a magyar gazda asztalán van a

helye. Nem üzlet ez, hanem a szükségletnek a kielégítése, a magyar gazdatársadalom érdekeinek maradéktalan kiszolgálása.

Az Erdélyi Gazda naptára sok érdekes képet tár az olvasó elé. A nagy terjedelem ellenére a naptár ára csak 20 lej. Olyan kicsi és jelentéktelen összeg, ami négy esomag dohány árának felel meg. Csak az eddig kiosztott nemesített vetőmagvakból, tisztavérű tenyészállatokból, kedvezményes áru gazdasági gépekből, tanfolyamokból tanultakból, az Erdélyi Gazda olvasásából sokszorosan megtérül az a 20 lej és a postai költség, amibe a magyar gazda naptára kerül.

A magyar gazda, ha ajándékot akar, úgy a legszebb és legmaradandóbb érték az Erdélyi Gazda naptára.

Mindég tanulhatnak belőle.

A naptár szerkesztősege gondoskodott arról, hogy a tanulságos szakanyagon kívül szórakoztató részt is adjon gyönyörű elbeszélésekben, versekben és humoros történetekben.

A naptár tehát minden vonatkozásban egészet jelent és a gazda megtalálja benne azt, amire egész évben szüksége van.

Az Erdélyi Gazda naptára meghatározott példányszámban jelenik meg. Kérjük tehát gazdatestvéreinket és a gazdakörök tisztelt vezetőit, hogy igénylési szándékukat haladéktalanul jelentsék be, hogy kellő időben tudjunk gondoskodni a szükségletekről. A gazdakörök vezetői kérdezzék meg a tagokat, mert közös beszerzéssel sokkal kisebb a postaköltség, tehát olcsóbban jutnak a naptárhoz.

A naptárigényléseket az Erdélyi Gazda kiadóhivatalának címére kérjük beküldeni. Cluj, Str. Andrei Muresan 10.

Búza. Előző jeelentésünk óta a búza szinte naponta áremelkedésen ment keresztül. A nagy haszonnal dolgozó közvetítő kereskedelem, megijedt és ilyen alapon egyelőre nem vásárolt. Sőt pillanatnyilag a kiviteli lehetőségek is csökkentek. De azért az árak tovább emelkednek és világsi árat értek el. Általános megítélés szerint a búza Erdélyben fogytán van, főleg ennek tulajdonítható az áremelkedés. Véleményünk szerint okosan jár el az a gazda, aki az áruját megtartja és csak későbbben viszi piacra. Az összes jelenségekből arra lehet következtetni, hogy a búza további áremelkedés előtt áll. Ma Kolozsváron a búza ára mázsánként 550 lej.

Rozs. Beszámoltunk arról, hogy Ausztria és csehszlovákia mint a román rozs legbiztosabb felvevői, leállították a további bevitelt. Ez a körülmény természetesen kihatott az árakra. A napokban aztán Csehszlovákia hatálytalanította ezt a rendelkezését és így a rozskivitelnek ebben az országban nincs különösebb akadálya. Mindössze a termés minőségét kifogásolják. Azt mondják, hogy sok idegen anyagai tartalmaz. A rozs ára a cseh határon 500 lej.

Kukorica. Ismeretes az a minisztertanácsi határozat, — mellyel lapunk más helyén is foglalkozunk, — megtiltotta a 14%-nál magasabb víztartalmu kukorica szállítását és őrlését ami egyet jelent a forgalom betiltásával. Bizonyára a kor-

mány sem számított azzal, hogy egy ilyen elhamarkodott intézkedéssel károsan befolyásolja az árak alakulását és a gazdákat szinte lehetetlen helyzet elé állítja. A kereslet várakozáson aluli és az új tengeri ára feladóállomáson 225—230 lej. Erdélyben a régi termésből csak kevés mennyiség áll a piac rendelkezésére. Ennek ára 360—370 lej. A gazdáknak azonban nem tanácsolhatjuk, hogy ilyen árak mellett tovább adjanak termésükön. Ha csak lehet tartsák meg az árut, mert a kormány előbb-utóbb ugyanis rájön a rendelet tarthatatlanságára és kénytelen lesz visszavonni.

Árpa. A piac teljesen változatlan, — gyenge kereslet és kínálattal.

Zab. Az utóbbi napokban a hadsereg, mint az ország természetének legnagyobb fogyasztója, komoly mennyiségeket vásárolt fel. Az árak természetesen megszilárdultak, úgy, hogy ma Kolozsváron a zab 440—450 lejes árat jegyez. Emelkedésre számíthatunk.

Lóhere—Lucerna. A német kormány változtatott a lóhere árak maximáló rendeletén és 90 márkáról 100-ra emelte fel. Ennek ellenére nálunk a kereskedők, illetve exportőrök átlag 28 lejnél nem fizetnek többet. Magyarázata az, hogy a lóherekereskedők állítólag megállapodást kötöttek az árakra vonatkozólag, hogy nagyobb hasznot biztosítsanak maguknak. Ez a lanyhaság oka. Aki csak teheti ne adjon tovább az áruján,

mert valószínű, hogy áremelkedés következik be. A lóhere ára Kolozsváron 23—24 lej.

Lucerna. Ugyanaz áll mint a fentiekre, azzal a különbséggel, hogy a lucerna ára a külföldi nagy kereslet következtében 37—39 lej.

Szarvaskerep. Ez a cikk, sajnos, csak névleges árral rendelkezik. Állítólag részben elvesztettük a német piacot. Ma alig fizetnek érte 16—17 lejt, pedig a múlt évben éppen kétszeres ára volt.

Fehérbab. A nagy külföldi kereslet következtében az árak erősen emelkedő irányzatot mutatnak. Erdélyi feladóállomásokon 690—720 lej. Az Ó-királyságban viszont már a 800 lej is jóval túlhaladta.

Állatárak Kolozsváron.

Élősúly. Sertés teljesen hizott 22—24, sertés félhizott 20—21 lej. Teljesen hizott export-sertés 28—29 lej. Tehén teljesen hizott 14—15, ökör teljesen hizott 15—17, vékony feldolgozásra alkalmas növendék borjú 15—16 lej. Igásló párja 14.000—17.000, kocsiló párja 19—22 ezer lej. Igásökör párja 14—17.000 lej. Fejőstehén szavatolással, napi 20—25 liter tejjel, 12—14 ezer, szavatolás nélkül 7—8 ezer lej. Szopóborjú kg.-ja 19—20 lej.

Gazdasági szaktanfolyamot végzett, érettségizett, 29 éves román kat. valóságú, fiatal ember franciaországi tanulmánya előtt gyakornoki állást keres gazdaságnál. Cim a kiadóban.

Tőzsdei árak

Október hó utolsó hetéből. Árak tőzsdei helységeken értendők.

Tőzsde helysége	Buza	Rozs	Árpa	Kukorica	Zab	Mák	Napr-forgó	Fehér-bab	Lóhere mag	Lucerna mag	Lóhere és lucerna széna	Széna	Megjegyzések
Kolozsvár	550	—	380	270 360	450	23	—	670	23	38	150	130	
Nagyvárad	525	500	430	Uj 260	420	—	—	660	24	41	—	—	
Temesvár	515	4 0	420	260 360	415	—	—	690	25	41	—	—	
București	560	480	400	250 375	425	—	—	800	—	—	—	—	
Szatmár	525	500	390	240 370	420	—	—	—	—	—	—	—	
Arad	520	—	380	240 370	420	—	—	—	—	—	—	—	

November havi állatvásárok:

1. Erdőd, Kolozsvár, Radnót, Segesvár (1—2) Zetelaka.
2. Berkez, Radnót, Margitta.
3. Kolozs, Radnót, Balárd, Teke (3—4).
5. Sárköz.
6. Nagyborosnyó, Lovria, Móricföld, Naszód.
7. Csikszentmárton, Drágus, Naszód, Nagysomkut, Marosvásárhely (7—10).
9. Erdőszáda, Barot, Lupény, Farkaslaka.
10. Barolt, Kovászna, Farkaslaka.
11. Barót, Farkaslaka.
12. Nagybánya, Egerbegy (12—14).
13. Krasznabétek, Sárköz, Nyárad-magyaros.
14. Királydaróc, Székelykeresztur, Mikefalva, Szilágynagyfalva, Perjámos
15. Egerbegy, Székelykeresztur, Homoród, Mikefalva.
16. Székelykeresztur.
17. Apahida, Erzsébetváros, Vajahunyad, Szatmár.
18. Beszterce.
19. Beszterce, Halmi, Homoródszentmárton, Avasfelsőfalva, Nagyszalonta.
22. Szilágycseh, Csikrákos.
22. Ditró, Csikrákos.
23. Magyarigen, Alvinc (23—24).
24. Ujszékely.
26. Delta, Bánffyhunyard, Deini Zabola.
27. Medgyes.
28. Medgyes.
29. Kibéd, Pusztaholod, Medgyes.
30. Szék.

HIREK

Megnyilt a csisomlyói női háztartási tanfolyam. Október 19-én délután 5 órakor megnyilt az EGE női háztartási tanfolyama. A tanfolyamnak 30 rendszeres növendéke és nagyszámú érdeklődője van. Gál Tanás esperes magasszárnyalásu imája után Botz Ida ismertette a tanfolyam célját, Mikó László pedig az EGE nevében üdvözölte a résztvevőket.

A konverziós törvény módosítása nem vonatkozik a gazdálakra. A napokban, mint ismeretes, királyi rendelettel újból módosították a konverziós törvényt. Ezzel kapcsolatosan számos felvilágosítást kérő levelet kaptunk. A félreértések elkerülése végett szükségesnek tartjuk közölni, hogy az említett törvényt módosítás nem vonatkozik a gazdákra, tehát a gazdaadósságokra.

Újabb kétszáz vámmentes traktor behozatalát engedélyezte a kormány. A mezőgazdasági kamara uniójának kérésére a kormány 200 traktor vám- és díjmentes behozatalát engedélyezte. A gépeket a mezőgazdasági központoknak adják ki.

A földadó kivétele. A földadót mint ismeretes, öt évre vetik ki s így most újabb adókivételesek előtt állunk. A hivatalos lap közli azt a miniszteri rendeletet, melynek értelmében a kivétel alapját az előző évekbeli adóalap fogja képezni. A pénzügyigazgatóságok megkapták az utasítást, hogy ezt a munkát sürgősen fejezzék be. A kivetésnél azonban figyelembe kell venni az azóta megszavazott különböző földadóval kapcsolatos törvényeket.

Hetenként 800 hizott sertést vásárol egy erdélyi vállalat kiviteli célokra. A sertés piacon örvendetes események zajlottak le. Tudott dolog, hogy a romániai vágóhidak néhány kivételével nincsenek berendezkedve export célokra. A kolozsvári vágóhid átalakítása után megfelel a kiviteli követelményeknek. Ennek a ténynek az eredményeképpen egy kolozsvári sertésfeldolgozó vállalat megállapodást kötött egy amerikai céggel, hogy hetenként 800 hizott sertést szállít feldolgozva Amerikába. A disznóvásárlások már folyamatba vannak és az első vágások már megörvündtek. Az árak természetesen emelkedő irányzatot mutatnak, hiszen évente 38.400 sertést fog-

nak feldolgozás céljaira vásárolni. Valószínű, hogy a teljesen hizott sertés ára rövidesen a 32—33 lejt is eléri.

Megállapították a tilolt kendernek és lennek az árát. A földművelésügyi minisztériumban értekezletet tartottak a kender és a lenárrakkal kapcsolatosan. Jelen voltak a nagyobb textilgyárak képviselői. Cicero Gorciu államtitkár elnökölt. Megállapították a mechanikai uton történt tilolt kender és lennek az árskáláját. Erdélyben és Bánságban a kenderért 35—38 lejt fizetnek kg.-ként. A bánáti ugynevezett tilolt parasztkenderért 28—32—34 lejt fizetnek. A rendes falusi tilólással 16—18 lejt. A lenárrak ügyében nem döntöttek.

A selyemgubók beváltása. A selyemgubókat a temesvári beváltó hivatal veszi át és a helyesen osztályozott gubókért kg.-ként 40—120 lejes árat fizet, minőség szerint. Ugyanott beszerezhetők a jövőre nézve a selyemhernyó peték. Az EGE tagjainak a beváltással vagy peteigényléssel kapcsolatos ügyeit, díjtalanul intézi temesvári fiókja, a Bánsági Magyar Gazdasági Egylet titkársága, Timișoara, Bul. Reg. Maria 8.

Ujabb becslések a kukoricatermésről. A különböző szakemberek és a földművelésügyi minisztérium szinte nap-nap után újabb becsléseket közölnek a kukoricatermésről. A legújabb jelentések szerint már 70—80.000 vagonra tehető a termésfelesleg, amit exportálhatunk. A kormány azonban még nem vonja vissza a kiviteli tilalmat s ez a körülmény kedvezőtlenül befolyásolja az áralakulásokat. Ha ezt az intézkedést továbbra is fenntartják, úgy a legtöbb állam beszerzi szükségleteit. Mire a román kukorica eladásra kerül, már nem lesz komoly piacunk. Érdemes megemlíteni, hogy a gabona ex-

portörök véleménye szerint a múltévi termésből mintegy 40—50.000 vagon kukorica van még raktáron.

A közepesnél is gyengébb az idei szőlőtermés. A földművelésügyi minisztérium jelentése alapján az Argus azt írja, hogy országszerte kezdetét vette a szüret, de a termés még a közepes nivót sem érte el. Különösen Beszarábiában keltett nagy meglepetést az eredmény, mert az előző évihez viszonyítva majdnem 85 százalék a veszteség. Ennek következtében a borárrak és a mustárrak országszerte emelkedő irányzatot mutatnak. Jó termés csak Erdélyben és a Bánságban van. A lembergi kiállításon a román kormány megbízottjai tárgyalásokat folytattak nagyobb mennyiségű bornak a lengyel és cseh piacon történő elhelyezéséről. Állítólag sikerült is piacot biztosítani, de az Argus attól fél, hogy exportra nem lesz borunk. A kormánynak azonban tudnia kellene, hogy nemcsak az ókirályságbeli, hanem az erdélyi termelők is támogatást igényelnek. A szükséges mennyiséget tehát Erdélyből is betudják szerezni.

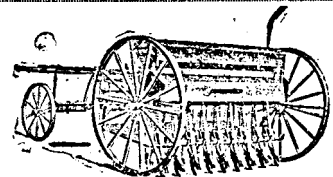
Négy vagon „Gülbaba“ vetőmag burgonya behozatalára kapott engedélyt az E. G. E. Ismeretes, hogy az Erdélyi Gazdasági Egylet 4 vagon „Gülbaba“ vetőmag burgonya behozatalának engedélyezését kérte a földművelésügyi minisztériumtól. A kormány 225941. szám alatt megadta a hozzájárulását és ennek alapján Magyarországról rövidesen behozzák a 4 vagon burgonyát. Az E. G. E. szaporító telepeinek céljaira akarja felhasználni, hogy a kisgazdákat megfelelő fajburgonyával tudja ellátni.

Kivonják a forgalomból a Mihály nagyvajda jézésű öt lejeseket. A hivatalos lap október 7-iki száma közli a pénzügyminiszternek azt a rendeletét,

mely szerint január 1-ig kivonják a forgalomból az 5 lejeseket, ezt a pénzegységet a pénzügyigazgatóságok váltják be.

Mennyi bort adott el Románia külföldnek 1936-ban. Az Argus jelentése szerint a múlt évben Románia 193754 tonna bort exportált külföldre. Országrészek szerint a mennyiség így oszlik meg: Anglia 340 tonna, Ausztria 19470 tonna, Dánia 360 tonna és Csehszlovákia 173.578 tonna. A borárrak egyébként állandó emelkedő irányzatot mutatnak és az új borra már országszerte történtek kötések 12—15 lejes árban.

A buzaexportörök nem hajlandók bort is exportálni. Jelentettük, hogy a kormány kötelezte a buzaexportöröket, hogy legalább 8—10 vagon bort szállítsanak ki külföldre és értékesítsék, mert csak ebben az esetben hajlandó fizetni a vagononkénti 7000 lejes prémiumot. Az exportörök átirattal fordultak a buzaértékesítési hivatalhoz, melyben kijelentik, hogy ezt a kötelezettséget nem tudják vállalni. A borpiacon ugyanis nincs megszervezve és olyan tetemes anyagi áldozatot követelne, hogy a buza vagonjára kb. 4—5000 lejes kiadás többlet esne. Ők viszont ráfizetni nem hajlandók, éppen ezért csak akkor teljesíthetik a kérést, ha a búzát vagononként 4—5000 lejjel olcsóbban fogják vásárolni.

Párossorú kánalas vetőgépek

12, 14, 16, 18, 20, 22 sorosak és azok alkatrészei. Különböző magtári rosták.

Holczmann József géplakatos, Carol J. Sălaj.

APRÓHIRDETÉSEK

Allást keres 58 éves, nős, gazdasági szakiskolát, végzett gazdaságtiszt, nagy gyakorlati ismerettel. A gazdaság minden ágában jártas. Megkeresés 6122/1927. szám alatt az EGE címére küldendő. (162)

Allást keres Tóth Árpád, román gazdasági iskolát végzett 20 éves református vallású ifjú. Címé: Ceanul Mare—Mezőnagyesán, Jud. Turda. (163)

Allást kaphat azonnali belépéssel egy házvezetőnő, egy kertész, egy parádés és egy igáskocsis, Gr. Wass Albert Sucutard, P. Taga, Jud. Someș.

Minden körülményekhez alkalmazkodni tudó, intelligens középkorú nő, aki a háztartás minden ágában jártas, elmenne beteg, vagy gyermek mellé, esetleg kisebb háztartás vezetését is vállalja. Inkább jó bánásmódra, mint fizetésre reflektál. Cím a kiadóban. (165)

Elsőrendű koronás alma, körte, szilva, cseresznye, meggy, kajszin és őszibarack, dió, csemetét, valamint 25 kg-on felüli mennyiségben Jonáthán és Londoni Pepin almát szállít s árjegyzéket bármikor küld. Korponay gyümölcsgazdasága és fajskolája, Oculiș, posta és vasut Baia-Mare. (154)

Angol menta piperita tövek, illetve dugványok, nagyobb mennyiségben, mérsékelt áron eladók. Simó Mátyás termelőnél Odorheiu-n.

FŐMUNKATÁRSÁK:

Dr. Asztalos Sándor, Br. Atzél Ede, Bartha Gy., Dr. Gróf Bethlen László, Gr. Bethlen Gábor, Br. Bánffy Ferenc, Bodor Kálmán, Boroczy L., Csomós János, Dancs Sándor, Dóczyiné Berde Amál, Dániel Elemér, Dr. Eöry István, Farkas Árpád, Dr. Gaál Alajos, Dr. Gergely Endre, Gyalui Sándor, Gyarmathy Piroska, Haáz Rezső, Hirsch Ernő, Korponay Kornél, Korponay Ferenc, Koós

Károly, Kamarási Szász Ferenc, Dr. Konopí Kálmán, Br. Kemény János, Klözel Oszkár, Dr. Nagy Endre, Nagy Miklós, Telegdy László, Dr. Oberding J., Dr. Parádi Kálmán, Dr. Péter Béla, Pohl Béla, Szeghő Dénes, Dr. Schilling Dezső, Schöppner Sámuel, Seyfried Ferenc, Stief Ottó, Dr. Szentkirályi Samu, Tauffer Ferenc, Tempf János, Veress István, Vita Sándor.

Miért használjunk „ARZOPOL” porpácot?**Mert:**

- I. Teljes üszögmentességet biztosít!
- II. Holdanként 10% vetőmag megtakarítható!
- III. Több és egészségesebb magtermést biztosít!

Allattenyésztésben és hizlalásban nélkülözhetetlen

a
„DIAVIT” D-vitaminos és
„NUTROL” szén-savas mész tápszer.

Gyártja:

Moskovits Ipartelepek Rt.
 növényvédelmi osztálya, Oradea.

Beszerezhető
 az EGE utján.